

Perniön rantapuiston maisema-analyysi ja yleissuunnitelman seloste 3.9.2026

Salon kaupunki
Maankäyttöpalvelut
Pia Laulumaa

Sisältö

1 Sijainti ja tausta	3
2. Suurmaisema	4
3. Kaavatilanne	5
3.1 Maakuntakaava	5
3.2 Asemakaava	6
3.3 Viheralueiden asemakaavamerkinnot	7
4. Keskustan viheralueiden aluerajaukset	8
5. Jokivarren puistoalueen keskeiset toiminnot	9
6. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	10
6.1 Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset	11
7. Perniönjokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema	14
7.1 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Perniön keskustassa	15
7.2 1700- luvun maisemakuva	16
7.3 1800-luvun maisemakuva	17
7.4 Perniön kylän kehitysaskleet	18
7.5 Perniön viheralueiden kehitysaskleet ilmakuvissa	20
8. Vesistöt ja tulvariski	22
8.1 Syken yleispiirteinen hulevesitulvakartta	23
9. Ekologiset yhteydet	24
10. Viheralueiden nykytila ja maisema-analyysi	25
10.1 Pyhän Laurin puisto	26
10.2 Uusi rantapuisto	28
10.3 Urheilupuisto	30
10.3 Pohjoinen rantapuisto	32
10.4 Läntinen puistomosaiikki	34
11.0 Rantaeroosion torjunta ja hallinta	36
12.0 Sisäänkäyntien kehittäminen	37
13.0 Vanhat suunnitelmat	38
11.1 Viher-suunnitelma v.2023	39
11.2 Pyhän Laurin Puisto v.2014	39
11.3 Pyhän Laurin puiston leikkipaikka v.2010	40
LIITTEET	41
Lähteet	42

1 Sijainti ja tausta

Perniö sijaitsee Perniöjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (myös entinen maakunnallisesti arvokas maisema-alue). Perniö sijaitsee n. 20 km etäisyydellä Salon kaupungin taajamasta ja se on ennen kuntaliitosta ollut oma kunta. Perniön taajaman pohjoispuolella sijaitsee Perniön asemanseutu tai lyhyemmin Asemanseutu, joka on nimestään huolimatta ei sijaitse Perniön keskustassa.

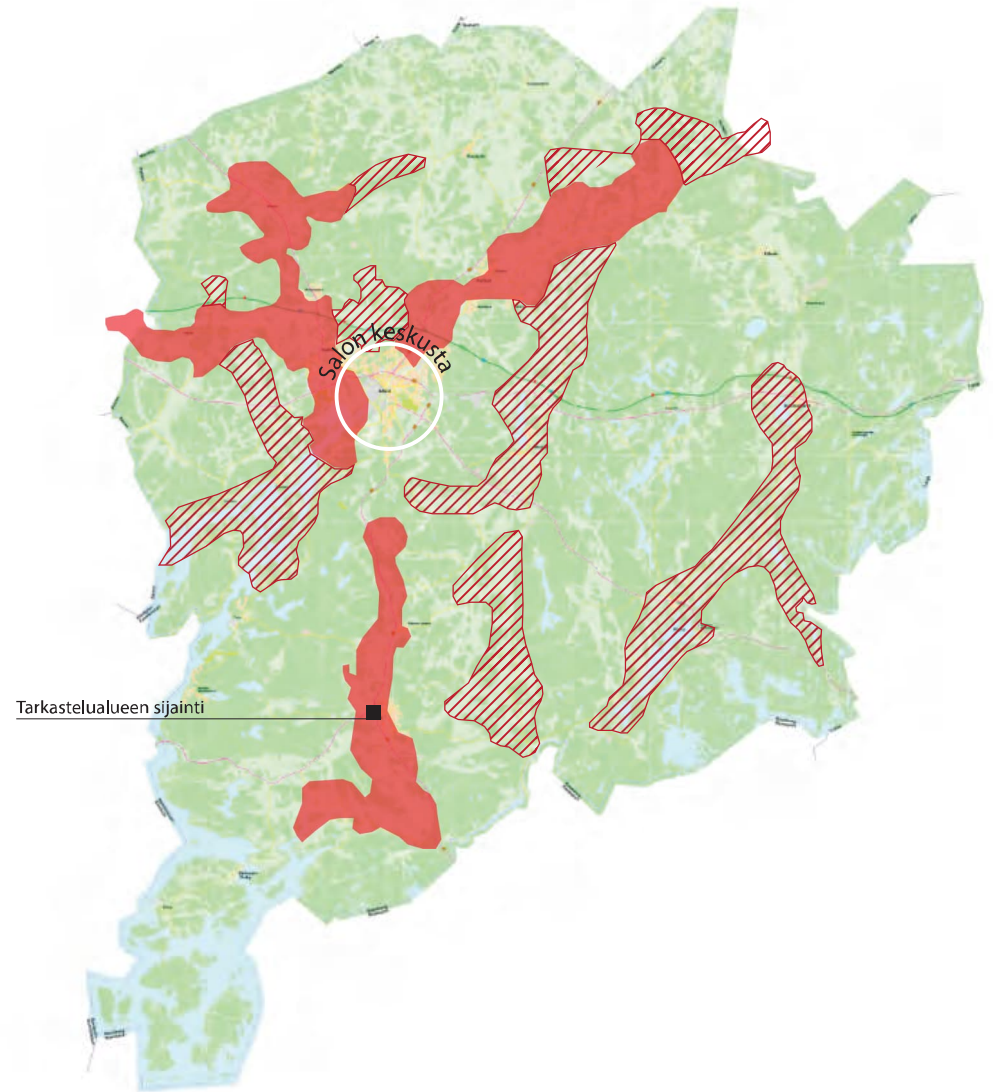
Perniöjokivarren uomaa Perniön taajaman keskustassa on muokattu voimakkaasti vuosina 2022-2023 osana ELY keskuksen ja Salon kaupungin tulvasuojelu hanketta. Tämän vuoksi Perniön keskustaan on syntynyt tarve suunnitella uudestaan jokivarteen sijoittuvia viheralueita. Tulvasuojeluhanke on toiminut lähtölaukauksena rantapuiston yleissuunnitelman laatimiselle ja tämän työn sisällölle.

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

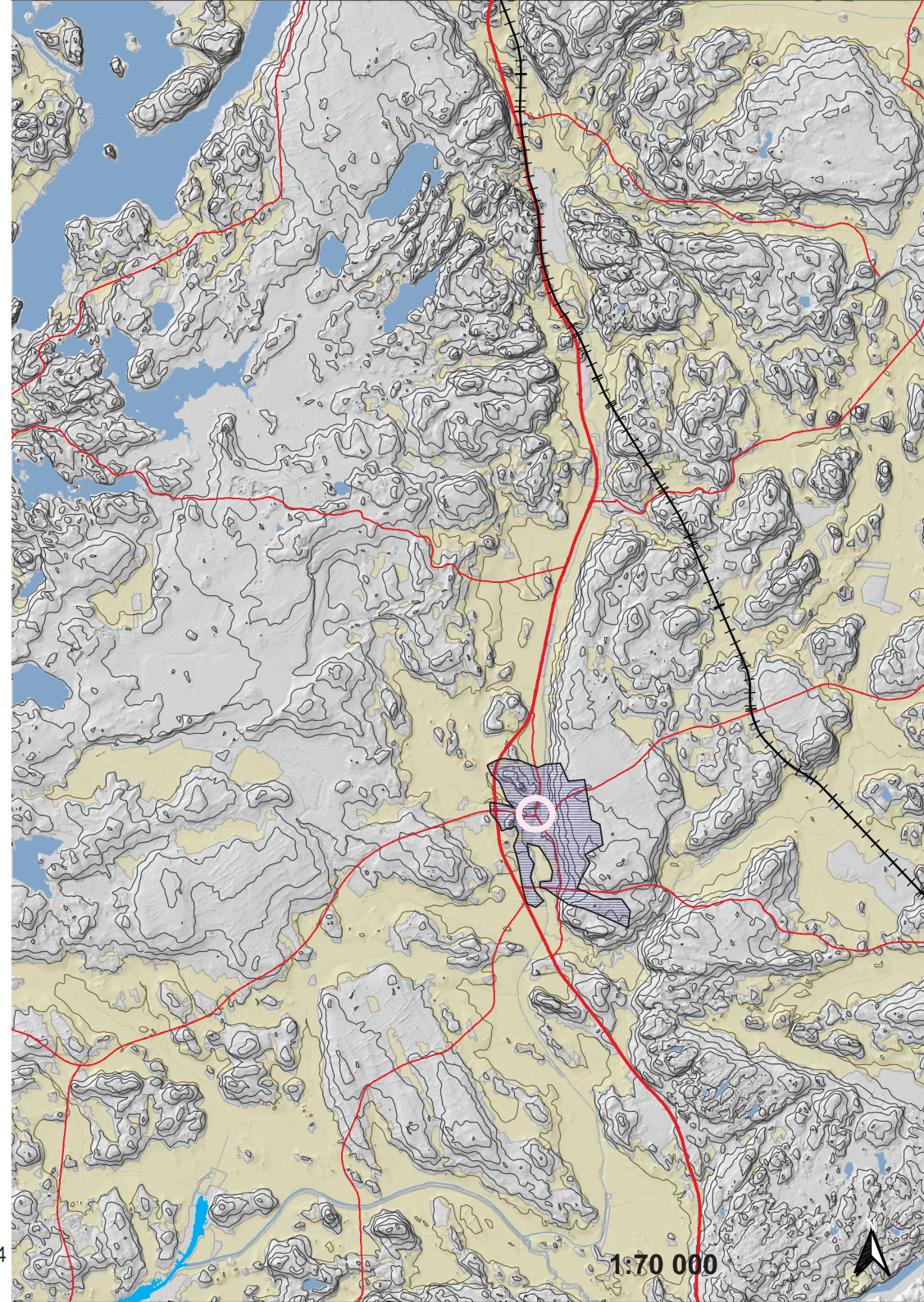
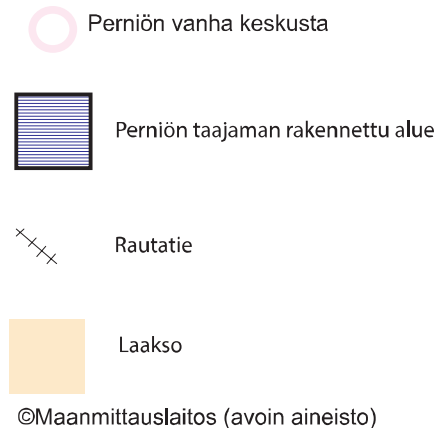
©Salon kaupunki

2. Suurmaisema

Perniön taajama sijaitsee murroslaaksossa kahden selänteen välissä. Alueen sijainti pohjautuu sen historiaan Kuninkaantien eli Suuren rantatien ja Perniöjoen varrella. Kuninkaantie on ollut tärkeä kauppaväylä, joka on yhdistänyt kaupunkeja Turusta Pietariin asti. Ennen myös vesiväylät olivat keskeisiä liikunnan väyliä. Perniön vanha keskusta on syntynyt vesiväylän ja Kuninkaantien risteykseen.

Alueella kuten koko Länsimaalla näkyy jääkauden aikainen vaikutus. Alue on vanhaa merenpohjaa, johon vetäytyvä rantaviiva on kerrostanut hienojakoisia maalajeja kuten savea maaston alaville alueille. Murroslaaksot ovat pääsääntöisesti savimaata, joka on hyvän viljavuutensa vuoksi raivattu peltomaaksi varhain. Selänteet ovat puolestaan kallioisia ja hiakkamoreenisia maita, jotka ovat säilyneet puustoisina. Asutus on syntynyt laaksojen ja selänteiden väliselle usein hiekkamoreeniselle maalle, jonka rakennettavuus on hyvä. (Rautamäki & Westerlund, 2015)

Hyvä rakennettava vyöhyke sijaitsee Perniössä kapeana pitkäsuuntaisena kaistaleena, minkä vuoksi kylä on rakenteeltaan nauhamainen vyöhyke, joka myötäilee jokilaakson reunaa. Koska rakennettava vyöhyke on kapea, rakentaminen sijaitsee tiiviisti soveltuvilla alueilla. Taajaman keskus on idässä selännereunan rajaama ja lännessä yksittäisten savimaasta kohoavien kumpareiden rajaama. (Rautamäki & Westerlund, 2015)

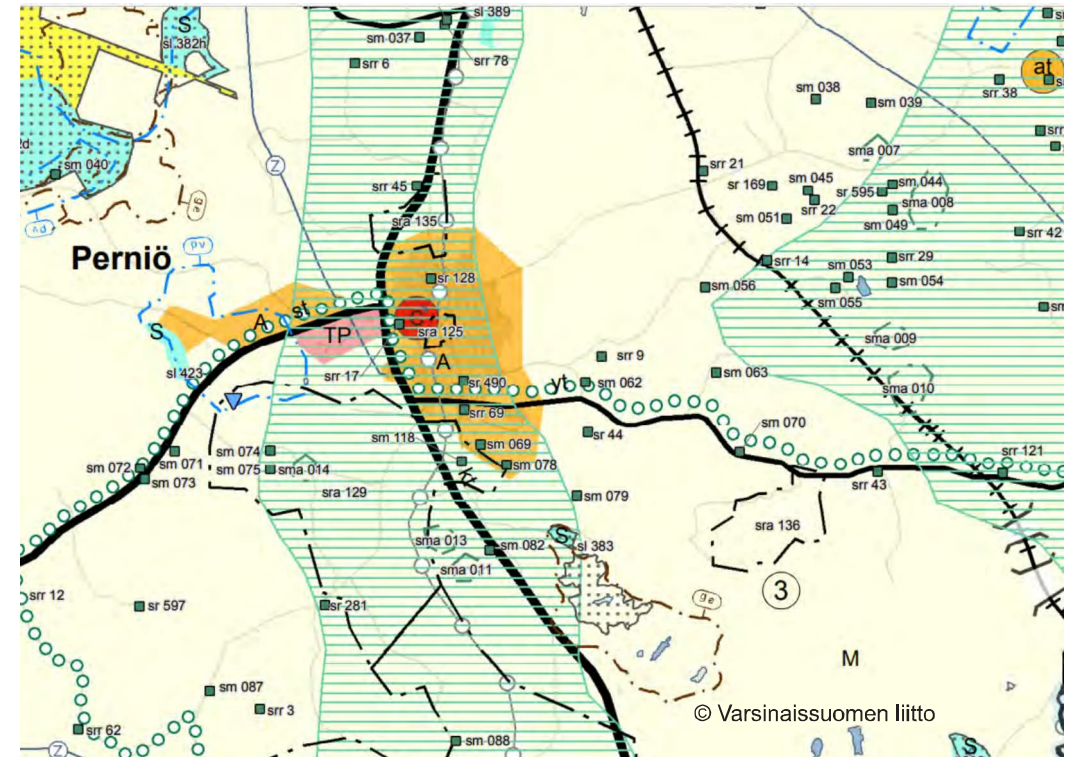

3. Kaavatilanne

Perniön keskustassa ei ole yleiskaavaa joten maankäyttöä ohjaavat maakuntakaava ja asema-kaava.

3.1 Maakuntakaava

Maakuntakaavassa on merkitty ulkoilureitti keskustan läpi. Lienee luontevinta, että ulkoilureittiä pyritään tarkastelemaan osana jokivarren puistoa, joka on reitille luontevin sijainti. Maakuntakaavassa on myös huomioitu kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeä alue, joka käsittää koko Perniön keskustan. (Salon seudun maakuntakaavakartta, Varsinais Suomen liitto, 2008)

PAKJA

ULKOILUREITTI

SUUNNITTELMÄÄRÄYS:

- Ulkoilureitteihin liittyvät talousmetsäalueet tulee hoitaa puistomaisina kokonaisuuksina.
- Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa tulee osoittaa reitin lopullinen sijainti.

FRILUFTSLED

PLANERINGSBESTÄMMELSE:

- Områdena för ekonomiskogar i anslutning till friluftslederna skall skötas som parkliknande helheter.
- Vid den noggrannare planläggningen av markanvändningen skall ledens slutgiltiga placering anvisas.

KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE

- Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaat maisema-alueet.

SUUNNITTELMÄÄRÄYS:

- Suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla maiseman arvoja turvaavia ja edistäviä.
- Rakentamisen tulee kohdistua aukeamien reunoille olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen.
- Suunnittelu- ja rakentamistoimenpitein tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä.

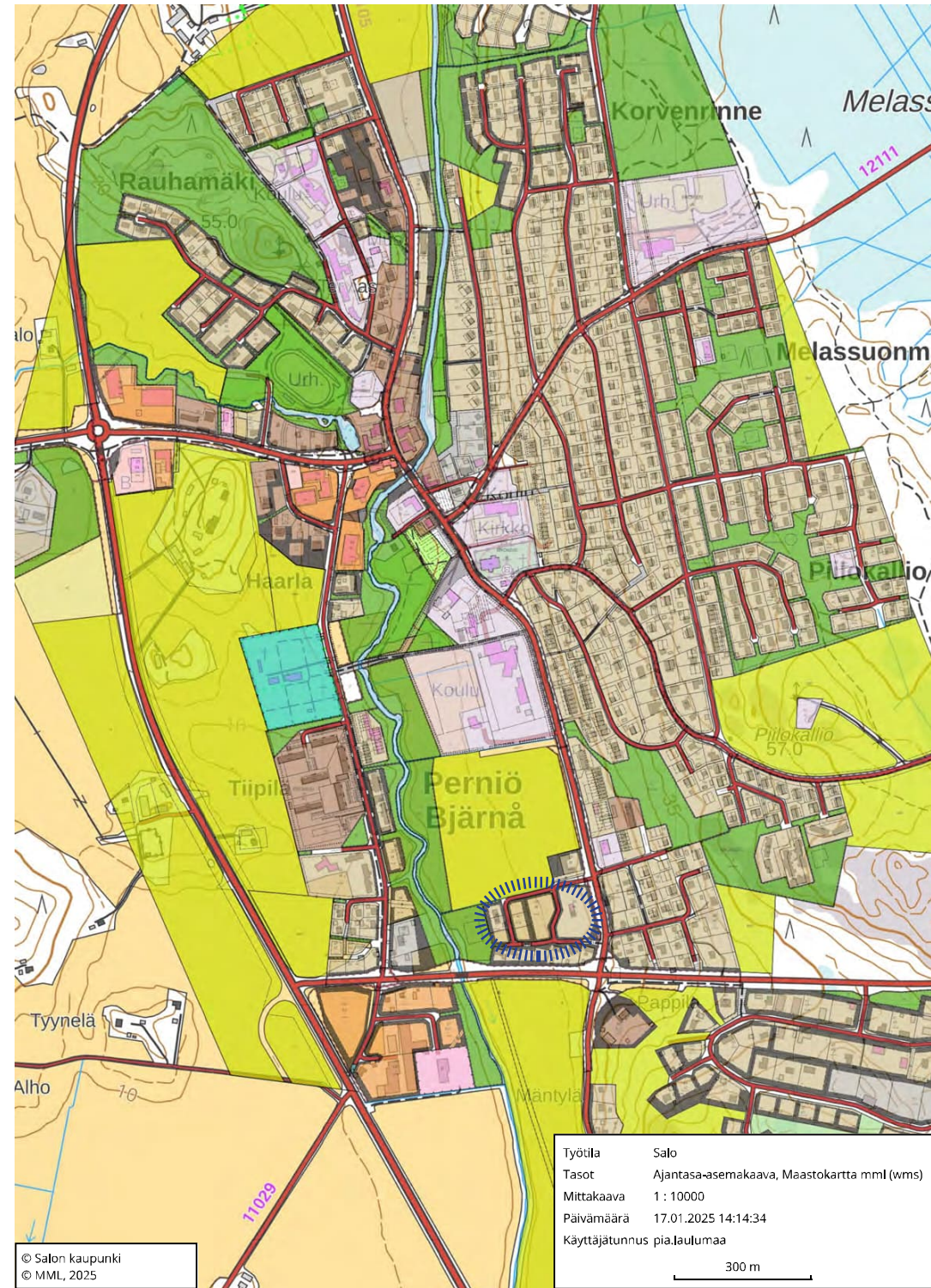
3.2 Asemakaava

Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, joten suunnittelua ohjaavat asemakaava ja maakuntakaava. Jokivarren läheisyydessä vanhimmat asemakaavat ovat vuosilta 1973 -2000. Kaavojen ajantasaisuuden tarkastelulle olisi siis tarvetta.

Viheralueella maankäyttö ei nykyisellään noudata täysin asemakaavan mukaista maankäyttöä. Puistoalueiksi merkityistä alueista osa on maatalousmaana peltomaana. Lisäksi puistoalueella on pysäköintialue, joka osittain on selvästi maankäytöltään puistoa. Joitain pysäköintialueita on myös maatalousmaana. Rantaviivan muuttuminen tulvasuojeluhankkeessa on muuttanut kaavassa puistoksi merkittyä alaa siten, paikoin puisto alat ovat pienentyneet. Jokivarren länsipuolen vastaisella puistoalueella maanomistus ja maavuokratilanne vaihtelee, mikä vaikeuttaa puistoalueen suunnittelua, vaikka asemakaavassa ranta on viheralueeksi osoitettua alaa.

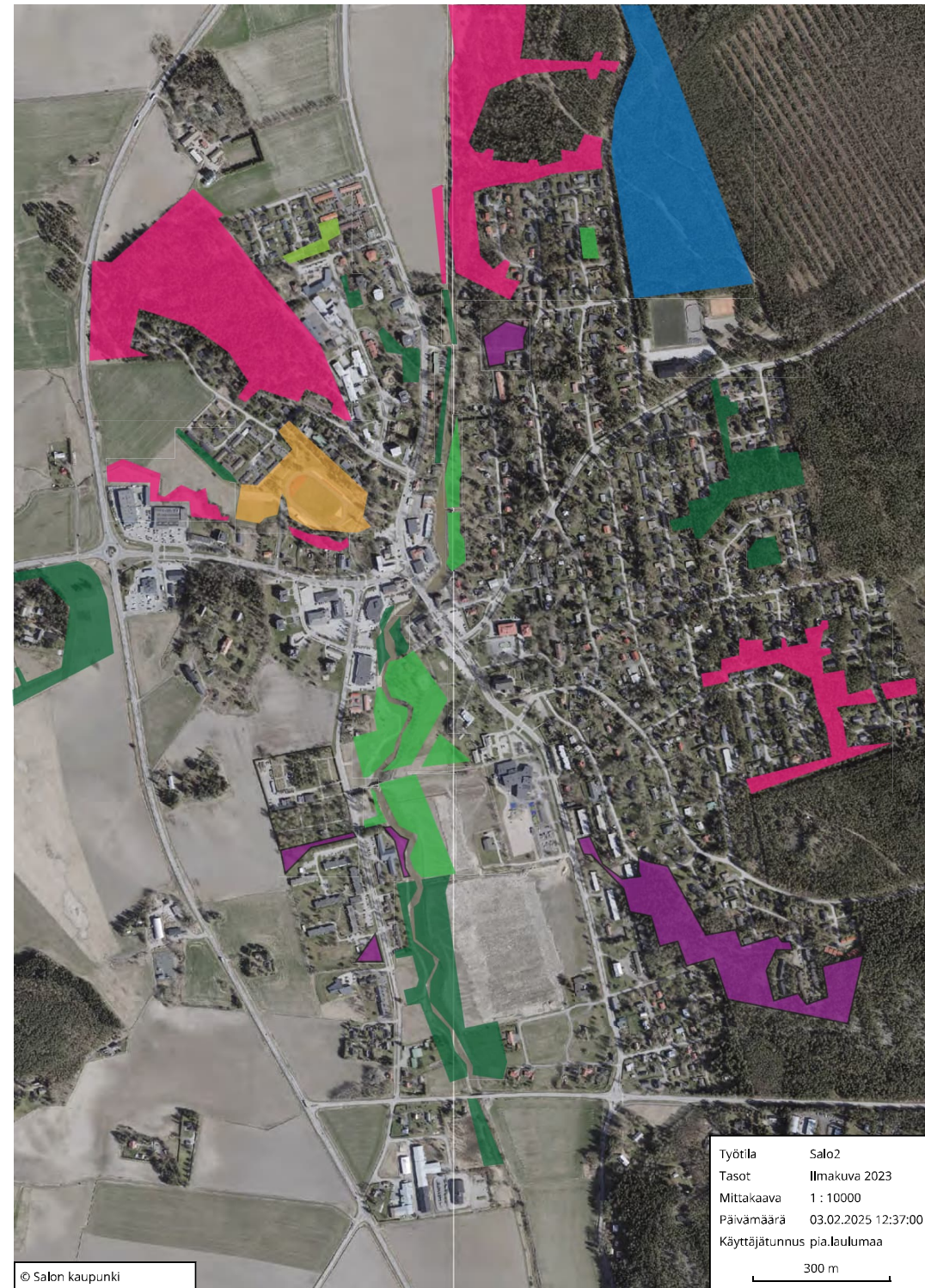
Rakentumattomia rivitalo ja erillispientalojen tontteja

3.3 Viheralueiden asemakaavamerkinnot

Keskustan viheralueiden kaavamerkinnot ovat kirjavia. Puistolla on keskustan alueella ainakin kolme erilaista merkintää, joilla viitataan istutettuun ja hoidettuun puistoalueeseen. Jokivarren tulvasuojeluhankkeen jälkeen jokivarren rantaviiva on muuttunut, eivätkä jokirannassa olevat asemakaavan puistomerkinnot täysin vastaa nykytilaa.

- Kaavamerkintä PL. Luonnontilassa säilytettävä puistoalue.
- Kaavamerkintä VP. Puisto
- Kaavamerkintä PI. Istutettava puistoalue.
- Kaavamerkintä P. Puistoalue
- Kaavamerkintä VL. Lähivirkistysalue.
- Kaavamerkintä VU. Urheilu ja virkistyspalveluiden alue.
- Kaavamerkintä UU-1. Yleisurheilukenttä. Urheilutoimintaa liittyvät rakennukset sallitaan.

4. Keskustan viheralueiden aluerajaukset

Tässä viher- ja puistoalueiden yleissuunnitelmassa näkökulma on rajattu Perniön keskustan keskeisimmille viheralueille. Tärkeimmät viheralueet sijaitsevat jokivarren välittömässä läheisyydessä. Puistoalueiden nykytilaa tarkastellaan kevyesti myös maisema-analyysin keinoin, jonka tarkoitus taustoittaa jokivarren puistoalueiden yleissuunnitelman laatimista.

Tarkastelualue käsittää urheilupuiston alueen sekä keskustan pohjoisosan rajautuvan osan jokivarresta. Keskustan eteläpuolella alue käsittää jokivarren ranta-alueet Kiskontielle (tie1840) asti. Suunnittelualueen pinta-ala on 21,5 ha.

5. Jokivarren puisto- alueen keskeiset toimin- not

Keskustan toiminnot ovat sijoittuneet lähelle Lupajantien ja Haarlantien risteystä molemmin puolen jokivartta. Tärkeimpiä toimintoja ovat maisemamerkkinäkin toimiva pyhän Laurin kirkko ja hautuumaa, sekä vastarannalla sijaitseva kappeli ja nykyaikainen hautuumaa. Kirkko ja kappeli hautumaineen muodostavat toiminnallisen kulttuurihistoriallisen linkin keskenään. Rakennuksia ja hautuumaita erottaa Pyhän Laurin puisto, joka muodostaa kävelyreitit kahden eri aikakaudelta peräisin olevien kirkollisten rakennusten väliin.

Puistoalueiden reunamille sijoittuvat myös Perniön koulut. Ravintolat ja kahvilat sijoittuvat Haarlantien läheisyyteen, hieman etäälle puistojen keskeisimmistä alueista.

Jalkapallo-/ yleisurheilukenttä

Kirjasto / Saarentaika kosmetiikka

Vanha kunnantalo

Perniön yhteiskoulu (yläaste) ja lukio

K-Supermarket

Pyhän Laurin kirkko ja hautausmaa

Vanha pappila

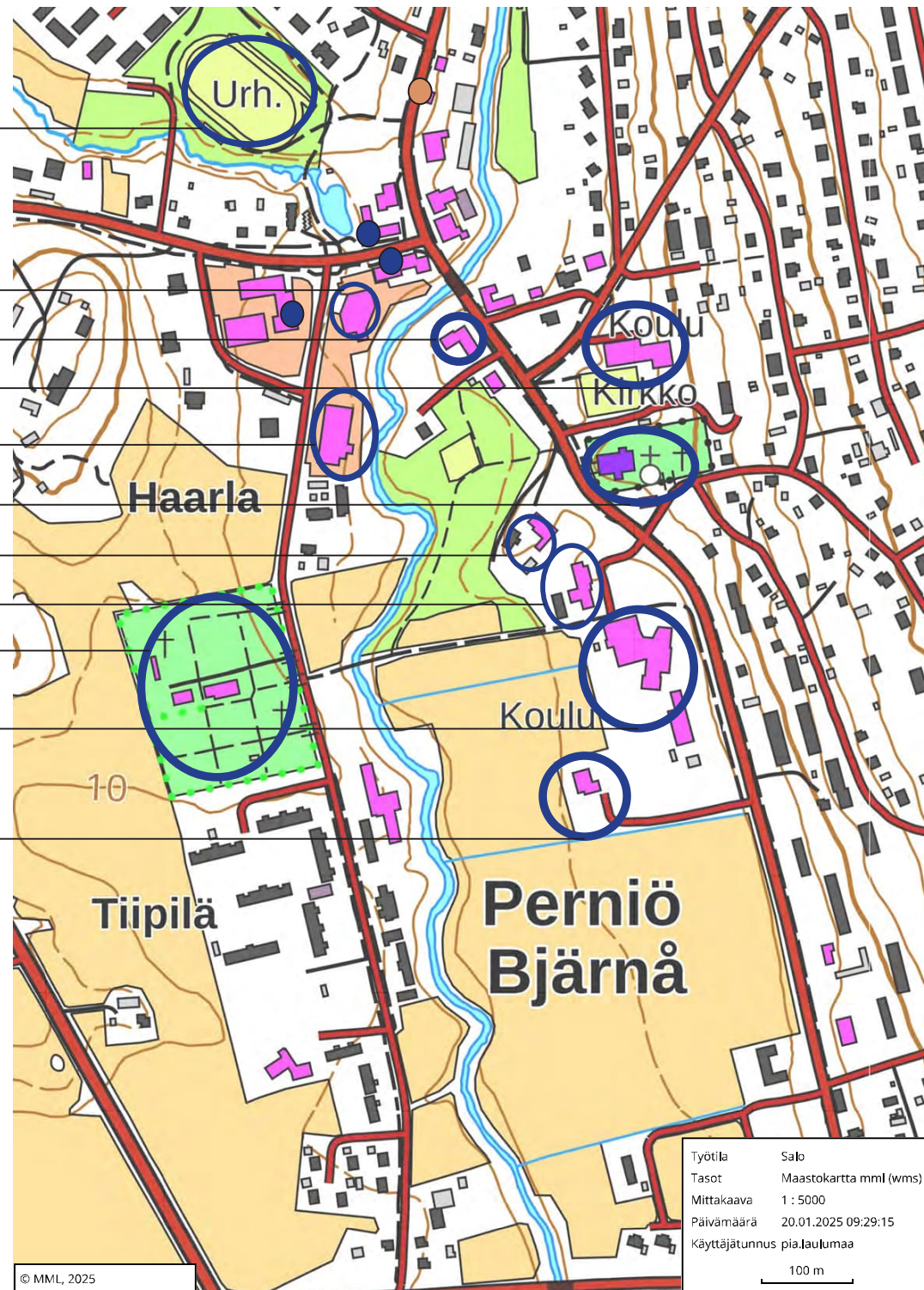
Seurakuntatalo

Perniön siunauskappeli ja hautuumaa

Perniön yhtenäiskoulu (ala-aste ja esiopetus)

Toimintakeskus

● Ravintola/Kahvila

6. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö

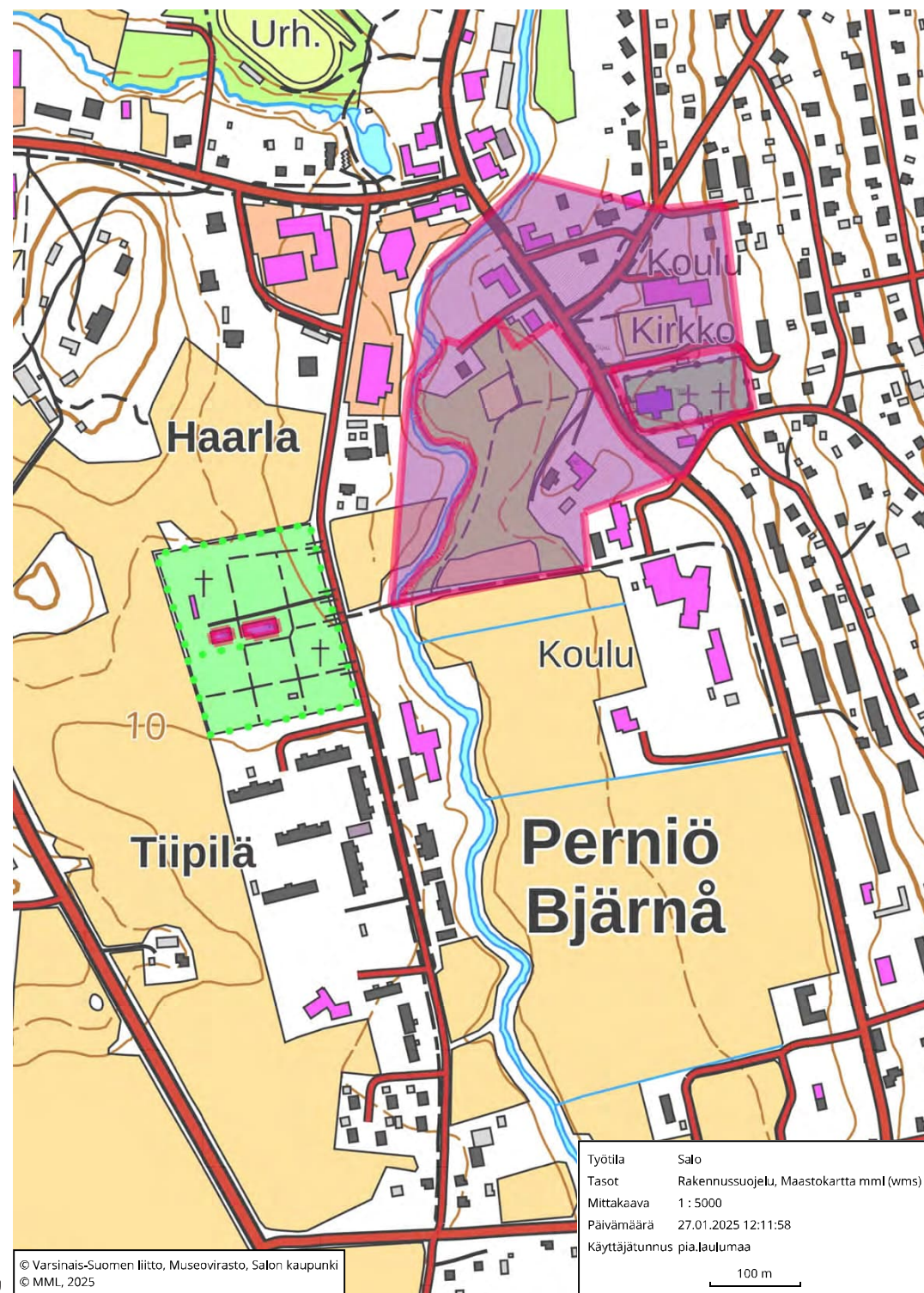
Perniön keskusta sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alue. Alue käsittää Perniön kirkon miljöö (kohde 3444) sekä Perniön pappilamijöön (kohde 3462). Perniön keskiaikainen kirkko ja sen ympärillä oleva kulttuuriympäristö muodostavat tärkeän osan alueen historiaa. Kirkko, joka on omistettu Pyhälle Laurille, on rakennettu jyrkkälappeiseksi ja siinä on näyttävää tiilikoristelua länsipäädyssä. Kirkon sisällä on kolmilaivainen ja viisitraveinen kirkkosali, jossa on muun muassa nk. suomalaisia tähtiholveja ja Pietari Henrikinpojan koulukunnan maalauskoristeluja. Kuorissa on myös vanhoja hautalaattoja 1500-luvulta. (Museovirasto, Perniön kirkko ja pappila)

Kellotapuli, jonka alaosa on keskiaikainen, toimii edelleen kirkkotarhan porttihuoneena. Tapulin yläosa on peräisin 1700-luvun lopulta, ja sen kupolinen rakenne edustaa lounaissuomalaista tyyppiä. Kirkon läheisyydessä on myös vanha viljamakasiini vuodelta 1781 ja kirkon eteläpuolella pappila-alue, jossa on kaksi erikäytössä olevaa pappilarakennusta. Vanhempi, punamullattu pappilarakennus on vuodelta 1732 ja edustaa karoliinista tyyliä, kun taas uudempi kirkkoherranpappila on rakennettu vuonna 1839. (Museovirasto, Perniön kirkko ja pappila)

Perniö mainittiin ensimmäisen kerran omana seurakuntanaan vuonna 1330, ja kirkon rakentaminen ajoittuu 1400-luvulle. Viimeisin merkittävä restaurointi tapahtui 1960-luvulla, jolloin kirkolle saatiin nykyinen sisustus. Vuonna 2009 Perniö liitettiin osaksi Salon kaupunkia kuntauudistuksen myötä. (Museovirasto, Perniön kirkko ja pappila)

Pyhän Laurin puisto leikkipaikkoineen Perniön jokivarressa sijoittuu RKY- alueen sisälle. Puisto on viheralueena luontainen jatkumo Perniön kirkolle ja vanhan pappilan rakennuksille. Puiston luonteessa ja ympäristöön rajautumisessa tulee huomioida historiallisesti arvokkaan kirkon läheisyys.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö

6.1 Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset

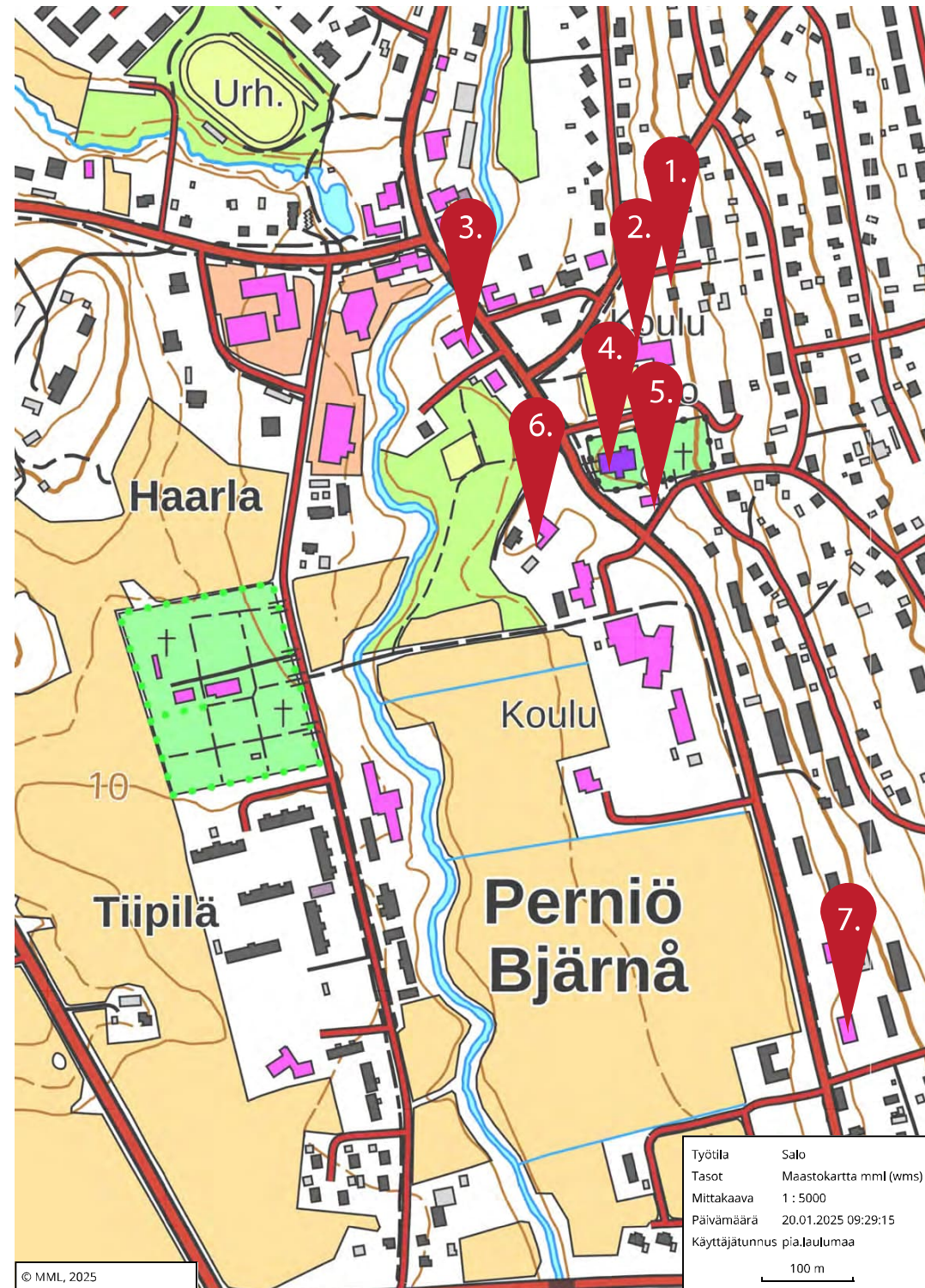
Perniön keskustaan Lupajantien läheisyyteen sijoittuu useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. Karttaan on merkitty punaisella kohteet, joiden arvoluokka on valtakunnallinen tai maakunnallinen.

Kohde 1. Pohjannummi. Arvoluokka maakunnallinen

Asuinrakennus on vuodelta 1951 ja se edustaa tyyliuunnaltaan ns. kansanfunkista. Tyyliään rakennus on saanut vaikutteita pelkistetyistä klassismista ja toisaalta funkiksesta (miltei tasakatto, kuutiomaiseen muotoon lisätty kaareva kuistiosa, terassin päällä on parveke) olematta puhtaasti kumpaakaan tyyliä. Talon on rakennuttanut tehtailija Erkki Nummi Nummen tehtaan välittömään läheisyyteen. (Turun museokeskus, informaatio-

portaali, 2025)

Kohde 2. Yhteiskoulu II. Arvoluokka maakunnallinen.

Koulu on rakennettu 1920- luvulla ja laajennettu 2025) 1950- luvulla. Vanha osa on säilyttänyt ulkoasunsa. Sodan aikana koulu toimi mm. siirtolaisten asuntona, sotilaiden kokoamispaikkana ja sairaalana. (Turun museokeskus, informaatioportaali,

Kohde 3. Pro Perniö, Perniön vanha kunnanvirasto. Arvoluokka maakunnallinen.

Talo on rakennettu vuonna 1940-1946. Sen paikalla sijaitsivat ennen pappilan riihet. Ulkoasu on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ilmeensä. (Turun museokeskus, informaatioportaali, 2025)

Kohde 4. Perniön kirkko ja kellotapuli. Arvoluokka valtakunnallinen.

Perniön pyhän Laurin kirkon vanhin osa on 1300-luvulta oleva sakaristo. Sen paikalla on ollut aikaisempi puukirkkoon liittynyt kivinen sakaristo ehkä 1200-luvun lopulta. Kirkon kolmilaivainen runkokuuone, holvit ja asehuone rakennettiin 1460-

ja 1470-luvuilla. Kirkon ikkunoita on suurennettu 1865- 1866. Kirkossa on tehty laaja korjaus ja restaurointi v. 1962-1963. (Turun museokeskus, informaatioportaali, 2025)

Kohde 5. Viljamakasiini / museokahvila. Arvoluokka valtakunnallinen.

Historian mukaan Perniön talolliset suostuivat pitäjän makasiinin perustamiseen v. 1782 ja päättivät kuunostaa sitä varten kymmenysaitan. Viljamakasiinin toiminta lopetettiin talvisodan kynnyksellä. Rakennus on toiminut kesäkahvilana, museokahvila avattiin v. 1972. Silloin tehtiin ovi

länsipäätyyn luukun tilalle. (Turun museokeskus, informaatioportaali, 2025)

Kohde 6. Isopappila. Arvoluokka valtakunnallinen.

Nykyinen pappila rakennettiin entisen pappilan, nyk. väentuvan tultua sopimattomaksi kirkkoherralle v. 1839. Pappilassa on tehty perusteellinen korjaus 1953-54, jolloin mm. muutettiin sisäänkäyntejä. Pappilassa on ollut runsaasti raken-

nuksia mies- ja karjapihan ympärillä. Navetta on purettu 1960-luvulla. Riihet ovat sijainneet kunnantalon paikalla. Lisäksi aitta on ollut kirkon ja pappilan välissä sekä sauna joen rannassa. (Turun museokeskus, informaatioportaali, 2025)

Kohde 7. Lupajan koulu. Arvoluokka valtakunnallinen.

Koulu on rakennettu 1870-luvulla kansakouluksi ja se on näkyvä osa kirkonkylän maisemaa. Rakennukseen tehtiin kaksi luokkahuonetta, toinen tytöille ja toinen pojille, asunnot opettajille sekä kirjasto. Vuonna 1972 pihalta on purettu koulun

ulkorakennus ja alakoulun rakennus on siirretty pois. (Turun museokeskus, informaatioportaali, 2025)

Lähde: Turun museokeskus. Osoitteessa: <https://mip.turku.fi/#!/kirjaudu>. Luettu 01/2025

Kuvat: Mapspace / Salon kaupunki 2023

7. Perniönjokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema

Perniönjokilaakson kulttuurimaisema ulottuu Salon rajalta Pohjankylästä Yliskylään, Perniön asemalle, kirkonkylään ja edelleen etelään Latokartanon aavalle peltoaukealle. Etelässä laakso muuttuu tasaiseksi ja saa meren rannikkoalueille tyypillisiä piirteitä. (YM & SYKE. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet)

Perniönjokilaakson kulttuurihistoria ulottuu rautakauteen ja sisältää monia muinaisjäännöksiä, kuten polttokenttäkalmistoja ja uhrikuppikiviä. Alueella on myös keskiaikaisia kartanoita, kuten Perniön ja Nääsinnokan kuninkaankartanoita. Hyvät liikenne- ja kauppayhteydet sekä viljava maa ovat houkuttelleet asutusta alueelle. Perniön kirkko rakennettiin Suuren Rantatien varrelle, ja alueella on edelleen historiallisia rakennuksia, kuten karoliininen pappilarakennus vuodelta 1732. (YM & SYKE. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet)

Perniönjokilaakso on myös teollistunut keskiajalla, erityisesti jokien koskikohtiin perustettujen ruukin, myllyjen ja sahojen myötä. 1800-luvun lopussa valmistunut rautatie toi lisää muutoksia alueen rakenteeseen. Perniön aseman ympärille kasvoi pieni kaupallinen keskittymä, ja nykyisin alueella on uusia taajamatoimintoja. (YM & SYKE. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet)

Maisemallisesti alue on monipuolinen, ja sen viljelymaisemat, korkeahkot selänteet ja monet luontokohteet luovat erityisen kulttuuriympäristön.

Tärkeimmät kiintopisteet ovat vanhat rakennukset, kuten Yliskylän kirkko ja viljavarastot, sekä teollisuushistoriasta muistuttavat Latokartanonkoski ja Pohjankylänkoski. Maisema ja kulttuuriympäristö muodostavat edustavan kokonaisuuden ja kartanoineen, kirkkoineen ja muinaisjäännöksineen. Alue on säilynyt hyvin vaikka taaja-asutus ja päätie ovatkin muokanneet lähiympäristöään. (YM & SYKE. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet)

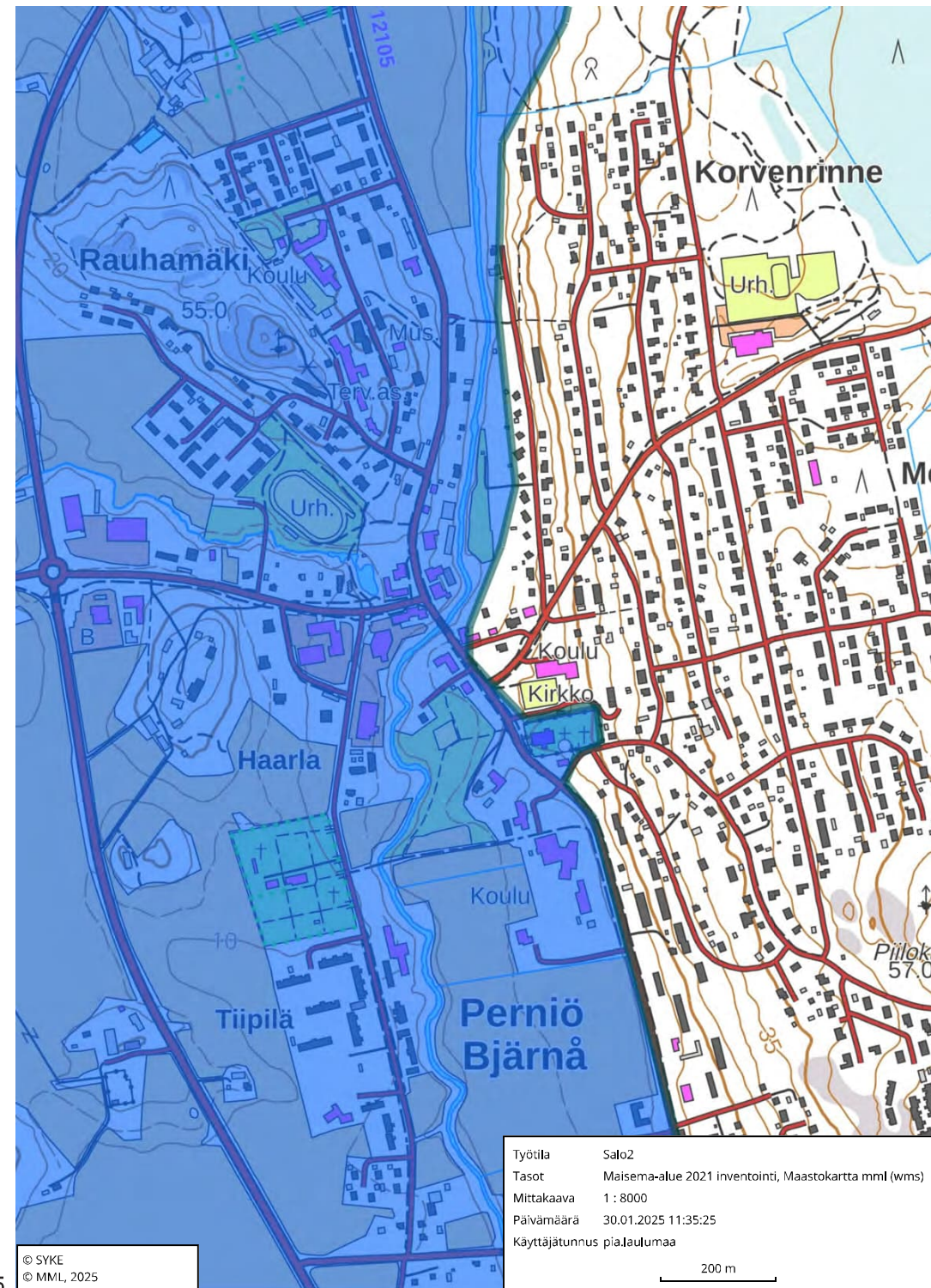

Näkymä puistosta kohti vanhaa pappilaa

7.1 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Perniön keskustassa

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue rajautuu käsittäen rannat Perniöjoen molemmin puolin sekä Pyhän Laurin kirkon. Asumista palveleva pientalojen alue rajautuu ulos kulttuurimaisema-alueelta. Suunniteltavat puistoalueet sijaitsevat kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajauksen sisällä.

 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

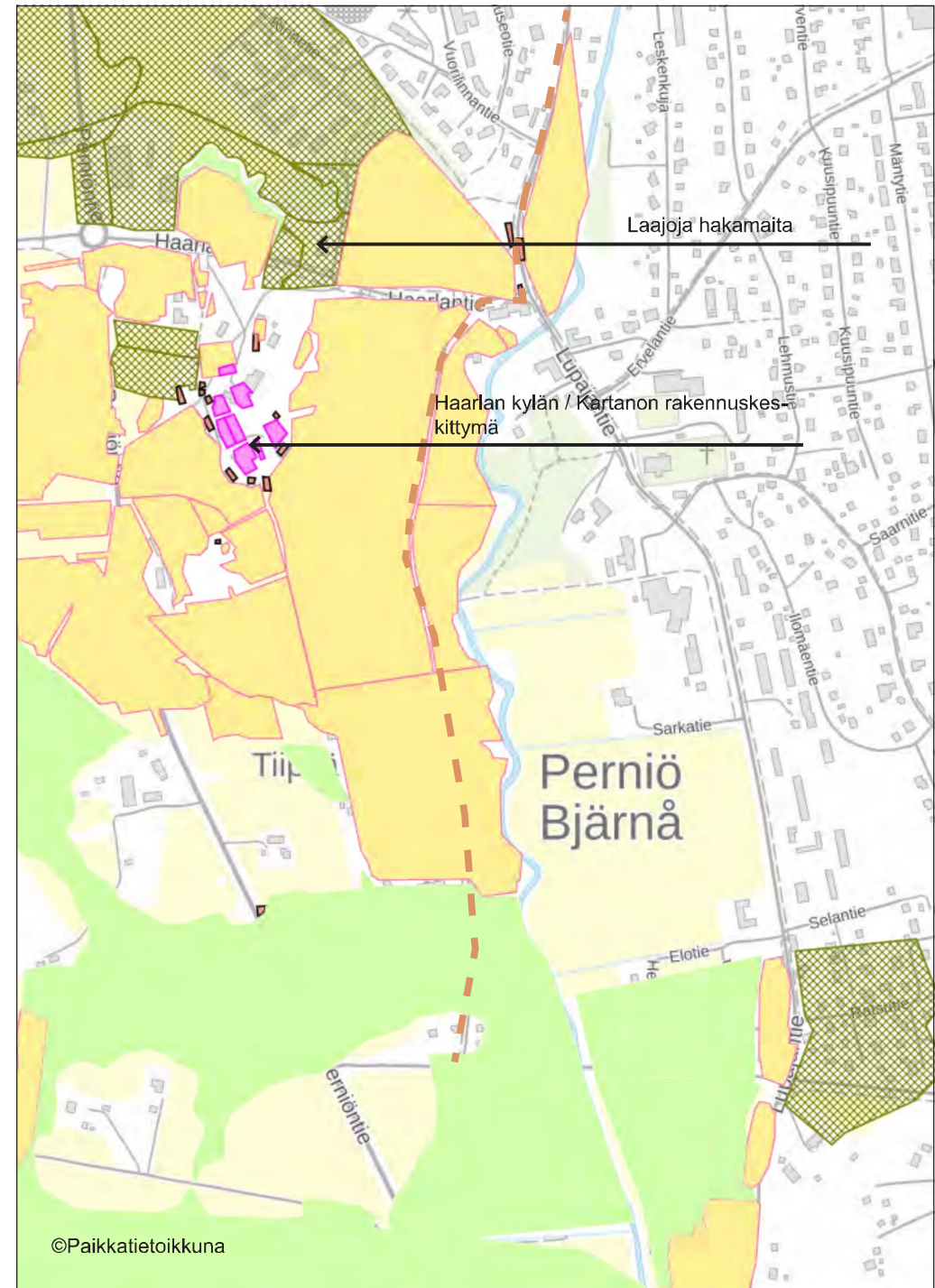
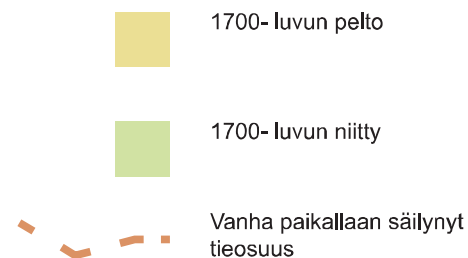

7.2 1700- luvun maisemakuva

Kartta näyttää 1700-luvun lopun isojaon aikaisen tilanteen. Perniön läpi virtaavan Kiskonjoen länsipuolen rannat ovat olleet pääosin peltoaluetta keskustan lähellä ja niittyä etelän puolella. Kirkkoa ei vielä näy kartalla. Haarlan alueella mäen päällä näkyy suurempi rakennusten keskittymä ja piha-piiriksi merkittyä aluetta. Alueen pää asiallinen kulkuväylä on ollut nykyisen Heikkiläntien kohdalla. Tien linjaus on pysynyt suurin piirtein paikallaan.

Pohjoisessa näkyy laajoja hakamaita. Hakamaat ovat puoliavoimia, osin puustoisia alueita, jotka ovat muokkautuneet karjan laidunnuksen seurauksena tavalliselle metsämaalle. Hakamailla puusto on voimakkaasti eläinten ruhjoma ja karjan laidunnus pitää maiseman puoliavoimena. Tavanomaiset niityt ovat puolestaan avoimia alueita, joilta viljelijät myös niittivät heinää talvirehuksi.

Nyt suunniteltavan puiston alueet, ovat olleet pääsääntöisesti vanhaa peltoa tai niittyä joen länsipuolella.

7.3 1800-luvun maisemakuva

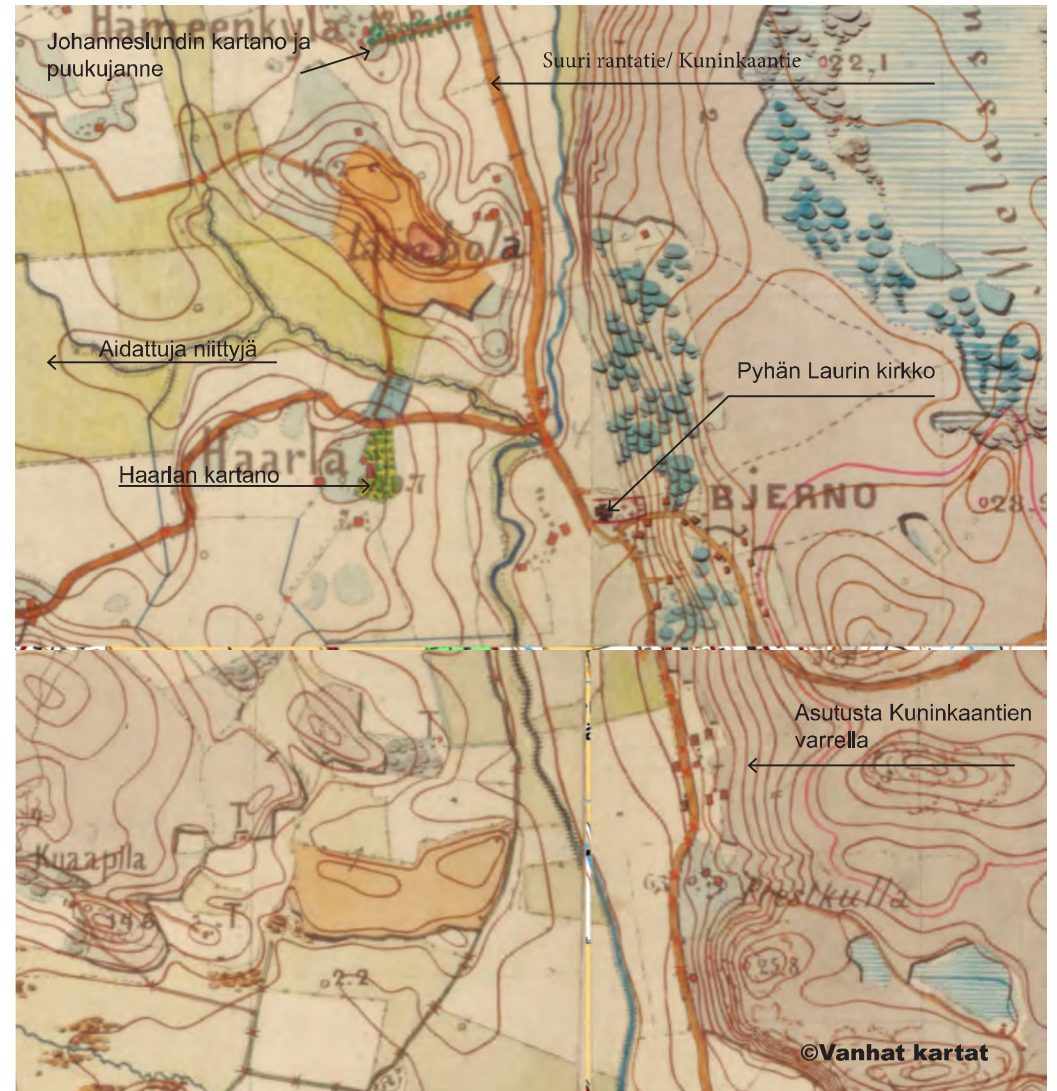
Karttakuva on yhdistelmä vuosilta 1872-1878. 1800-luvun kartalla Perniön keskustaan on merkitty Pyhän Laurin kirkko. Asutuksen ja ilmeisesti myös kulkemisen painopiste on vaihtunut joen länsipuolelta itäpuolelle Suurelle rantatiele eli Kuninkaantiele. Kuninkaantie on ollut keskeinen tieväylä, joka on yhdistänyt kaupunkeja Turusta Viipuriin asti.

Joen itäpuolella on useita uusia rakennuksia verrattuna 1700 tilanteeseen. Rakennusten sijoittelu perustuu tien läheisyyteen ja se noudattaa vanhaa tapaa, jossa parhaat rakentamisen paikat ovat laaksojen ja selänteiden välisillä hiekka/moreenisilla vyöhykkeillä sekä kumpareilla. Nykyisen keskustan paikka alkaa muodostua joen ja Kuninkaantien risteykseen, jossa maa- ja vesiyhteys kohtaavat. Tässä vaiheessa Perniöjoenrannat ovat kauttaaltaan aidattua peltomaisemaa keskustan alueella. Pohjoisessa "Lambolan" alueella näkyy hakamaita ja mahdollisesti yksi suurehko metsälaidun.

Keskustataajaman välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi vanhaa kylä- ja kartanokokonaisuutta. Haarlan herraskartano näkyy kartassa joen länsipuolella. Haarlan kartanorakennus on 1820-luvulta, mutta Haarlan kylä on ollut olemassa jo ennen 1300-lukua. Kartano on ollut vanha ratsutila. Pohjoisessa näkyy puolestaan Hämeenkylä, jossa on vuoden 1540 maakirjan mukaan ollut kuusi taloa. Hämeenkylään kartano Johanneslund muodostui vuonna 1589 ja se sai säterivapauden eli aatelisille myönnetyn verovapauden vuonna 1602. Kartassa näkyy myös kartanolle johtava puukujanne. (Rautamäki & Westerlund, 2015)

Vuonna 1889 Perniössä aloitettiin rautatiehanke, joka tuli liikennöimään Turku-Karjaa väliä. Maanomistajat luovuttivat maata hankkeelle Perniössä ja rata linjattiin kulkemaan Perniön kylän läpi. Tuolloin Perniön kunta ehdotti aseman sijoittamista Perniöön, mutta asema tuli lopulta Paarskylään, 5 km Perniöstä pohjoiseen. Nykyään alue on nimeltään Asemanseutu tai Perniön asema. Juna-liikenne alkoi v. 1898 ja asemanseudulle kasvoi pieni kauppakeskittymä. Nykyinen Turku-Helsinki raideyhteys kulkee yhä Asemanseudun kautta, mutta pysäkkiä ei enää ole. (Rautamäki & Westerlund, 2015)

©Vanhat kartat

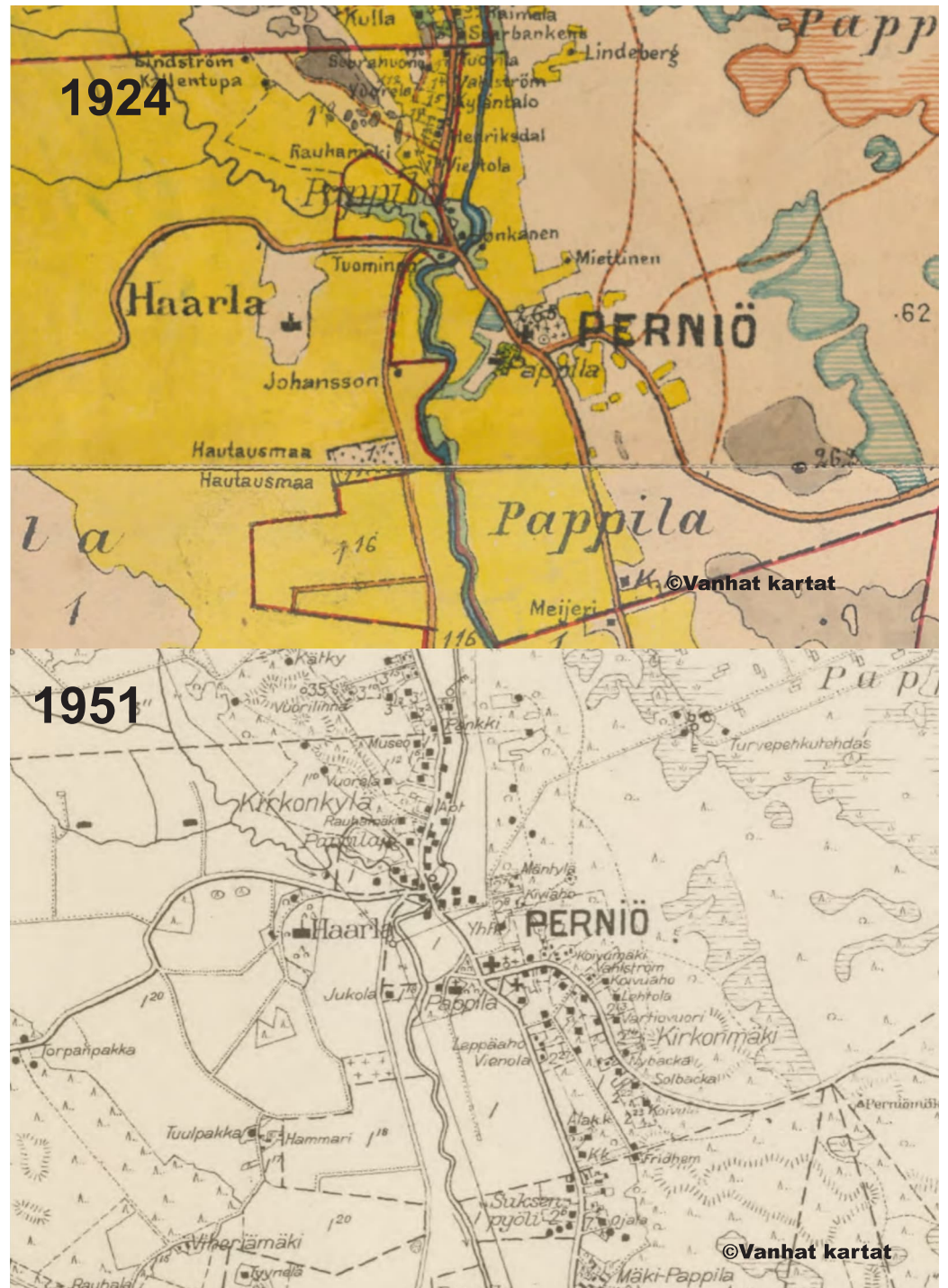
©Vanhat kartat

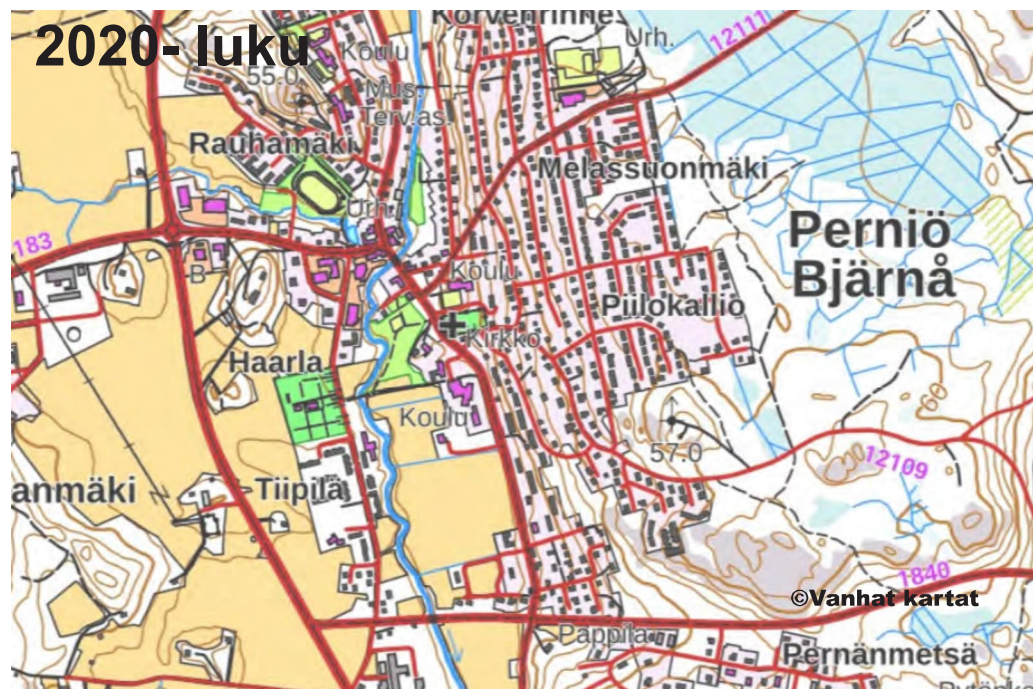
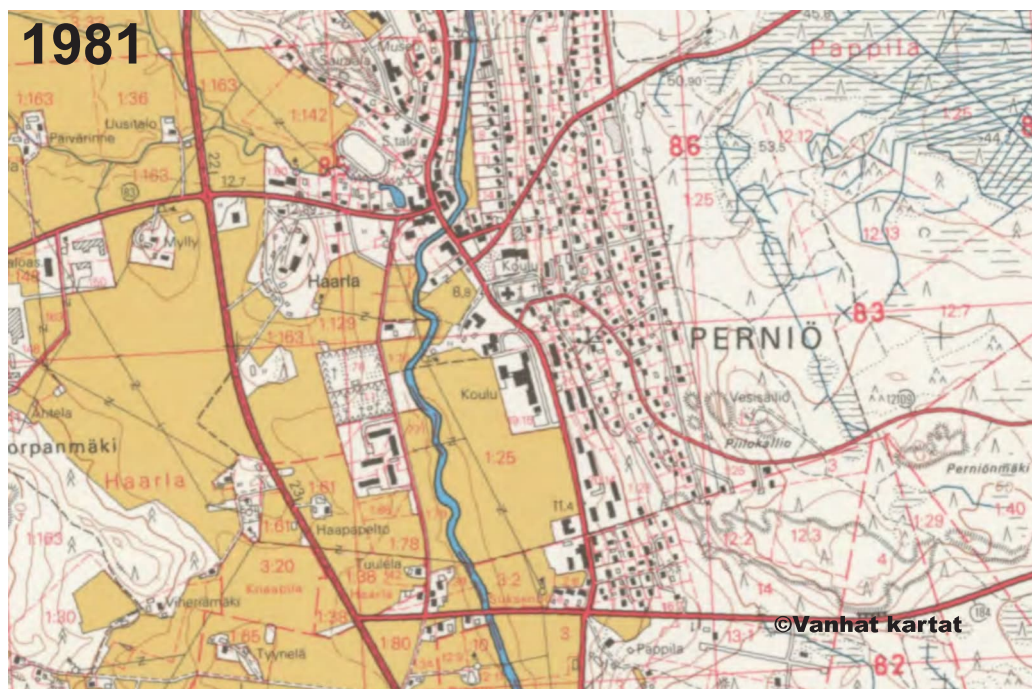
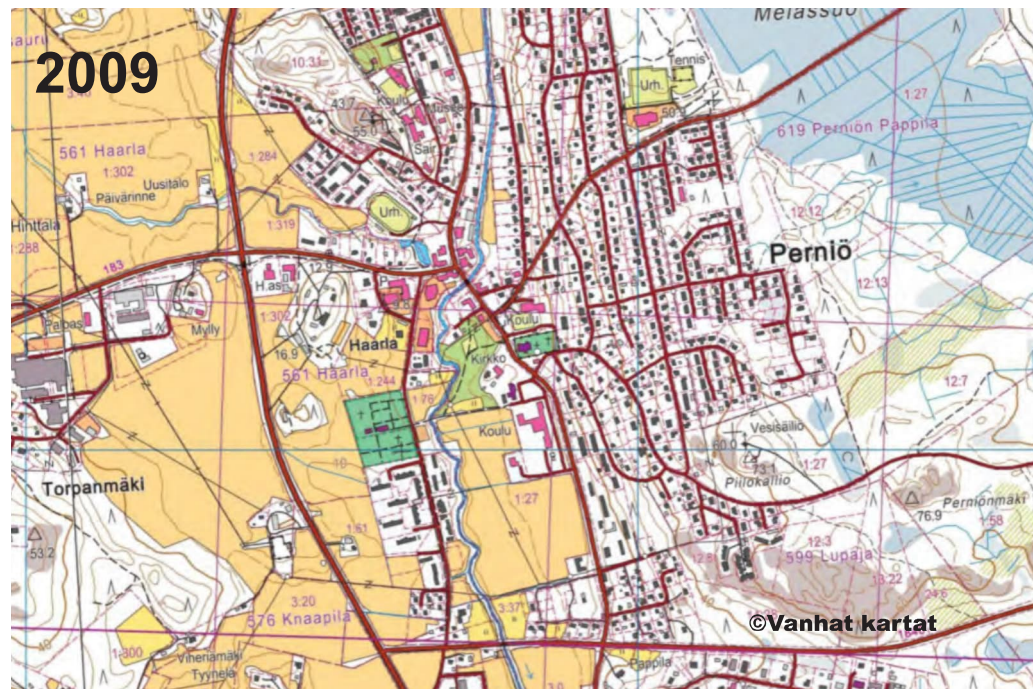
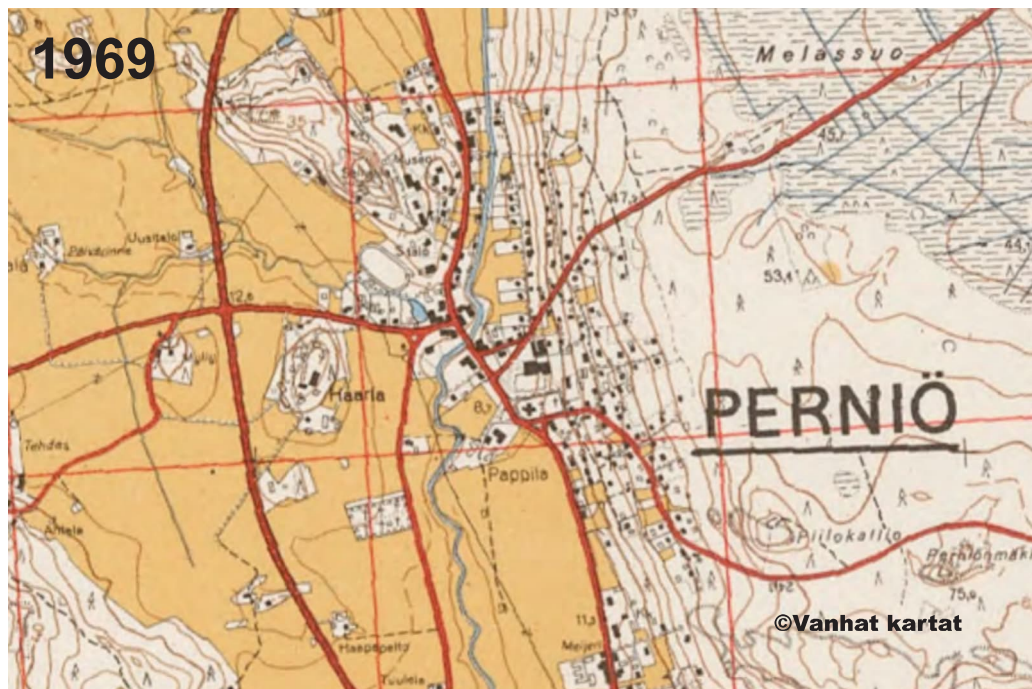
7.4 Perniön kylän kehitysaskleet

Perniön kylän kehitys ja maisemallinen muutos on kuvattu kattavasti raportissa: "Rautamäki & Westerlund, Perniön kirkonkylä: Taajamarakenteen kehitystä ja maiseman muutoksia 1980- luvulta 2010- luvulle, 2015". Tässä selvityksessä kylän maisemallista kehitystä on tarkasteltu suppeasti vanhojen karttojen avulla.

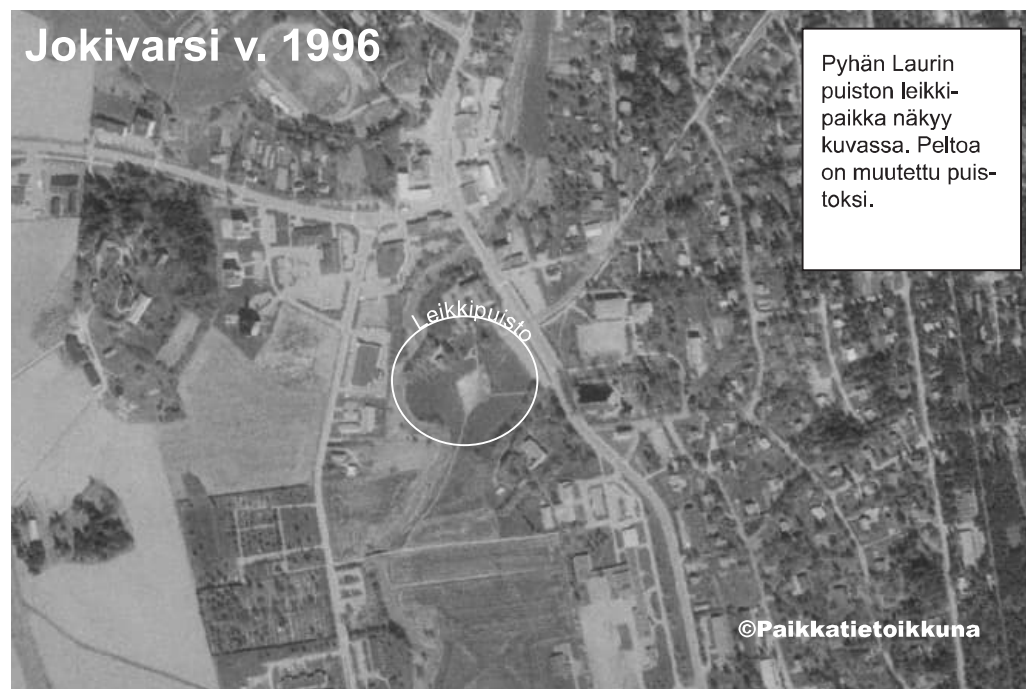
1920- luvun kartassa näkyy paikallinen meijeri. Muuten asutus on vielä vaatimatonta ja kylän rakenne muistuttaa 1800- luvun lopun tilannetta. 1950- luvulla rakentaminen alueella on lisääntynyt selvästi ja Pyhän Laurin kirkon läheisyyteen on alkanut kasvamaan kylämäinen pientaloalue. 1960- luvulla rakentaminen on ollut vauhdikasta ja jokilaakson mäkirinne on alkanut täyttymään pientaloista. Kylä on kasvanut merkittävästi verrattuna 50- lukuun. Kylärakenteen kiertävät ohitustiet lännessä ja etelässä ovat ilmestyneet kartalle. Uusia alueita rakennetaan alue kerrallaan. Ne eivät enää noudata vanhaa maaston muotoihin tukeutuvaa sijoittelutapaa, vaan sijaitsevat ajalleen tyypillisesti irrallisina elementteinä maisemassa. (Rautamäki & Westerlund, 2015).

1980- luvulla pientaloalueet ovat laajentuneet edelleen. Merkittävä osa alueen nykyisestä rakennuskannasta on rakentunut 1960-1980 lukujen aikana. 2000-luvun kartassa alueella näkyy joitain uusia rakennettuja alueita (esim. kylän eteläinen osa), mutta merkittävää kasvua ei enää näy verrattuna nykytilanteeseen.

7.5 Perniön viheralueiden kehitysaskleet ilmakuvissa

Jokivarsi v. 2023

Vuoden 2023 ilmakuvassa näkyy levennetty jokiuoma. Kuvassa näkyy n. 40 m leveäksi kaivettu reuna, jonka pohjalla Perniöjoki mutkittelee. Uoman muotoilu noudattaa joen muotoa ja reuna rajautuu jyrkkyydeltään vaihdellen ympäristöön. Tilanpuutteen vuoksi uoman reuna on paikoin hyvin jyrkkä. Leventäminen on osin kaventanut olemassa olevia viheralueita, mutta toisaalta viljelysmaata on vapautunut lisää potentiaalisesti puistoalueeksi, jonka toimintoja kehitetään tässä puistoalueiden yleissuunnitelmassa.

Jyrkkiä leikkauksia levennetyssä jokiuomassa

Työtila Salo2
Tasot Ilmakuva 2023
Mittakaava 1 : 5000
Päivämäärä 30.01.2025 16:41:47
Käyttäjätunnus pia.laulumaa

100 m

8. Vesistöt ja tulvariski

Perniön keskusta kuuluu kokonaisuudessaan tulvariskialueeseen. Perniöjoki on kapea, kuivalla kaudella se ei ole juuri ojaa leveämpi. Kevään ja syksyn tulvahuipuissa vesi kuitenkin nousee herkästi uomasta läheisille pelloille ja uhkaa Perniön kiinteistöjä. Vuonna 2010 Perniössä sattui poikkeuksellisen raju tulvatapahtuma, kun vesi nousi rankkasateiden seurauksena keskusta. Vesi kasteli liikehuoneistoja ja kellaritiloja ainakin tuhat neliömeträ, aiheuttaen mittavat vahingot (Kuva 1).

Tulvariskin hallitsemiseksi Perniössä on tehty jokiuoman levennystöitä. Jokiuomaan liittyvä levennyshanke on toteutettu yhteistyössä Salon kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa. Jokiuomaan on kaivettu tulvatasanteita kahden kilometrin matkalta vuosina 2022-2023.

Tämän selvityksen pohjalta tehtävä jokivarren puistosuunnitelma on osa jokivarren kunnostustyötä. Mittavissa kaivuutöissä puistosta mm. hävisi vanhaa puustoa ja luontaisen rantapenkereen luonne on muuttunut jyrkkierteiseksi voimakkaasti muotoon leikatuksi rannaksi. Kaivuutyöt ovat sotkeneet mm. peltöjen kuivatus ja salaojajärjestelmiä pahoin. Uuden puiston suunnittelu- ja tarkasteluun myös rantaerosion ja pelloilta tulevien kuivatusvesien hallintaa.

Kuva 1: tulva Perniön keskustassa

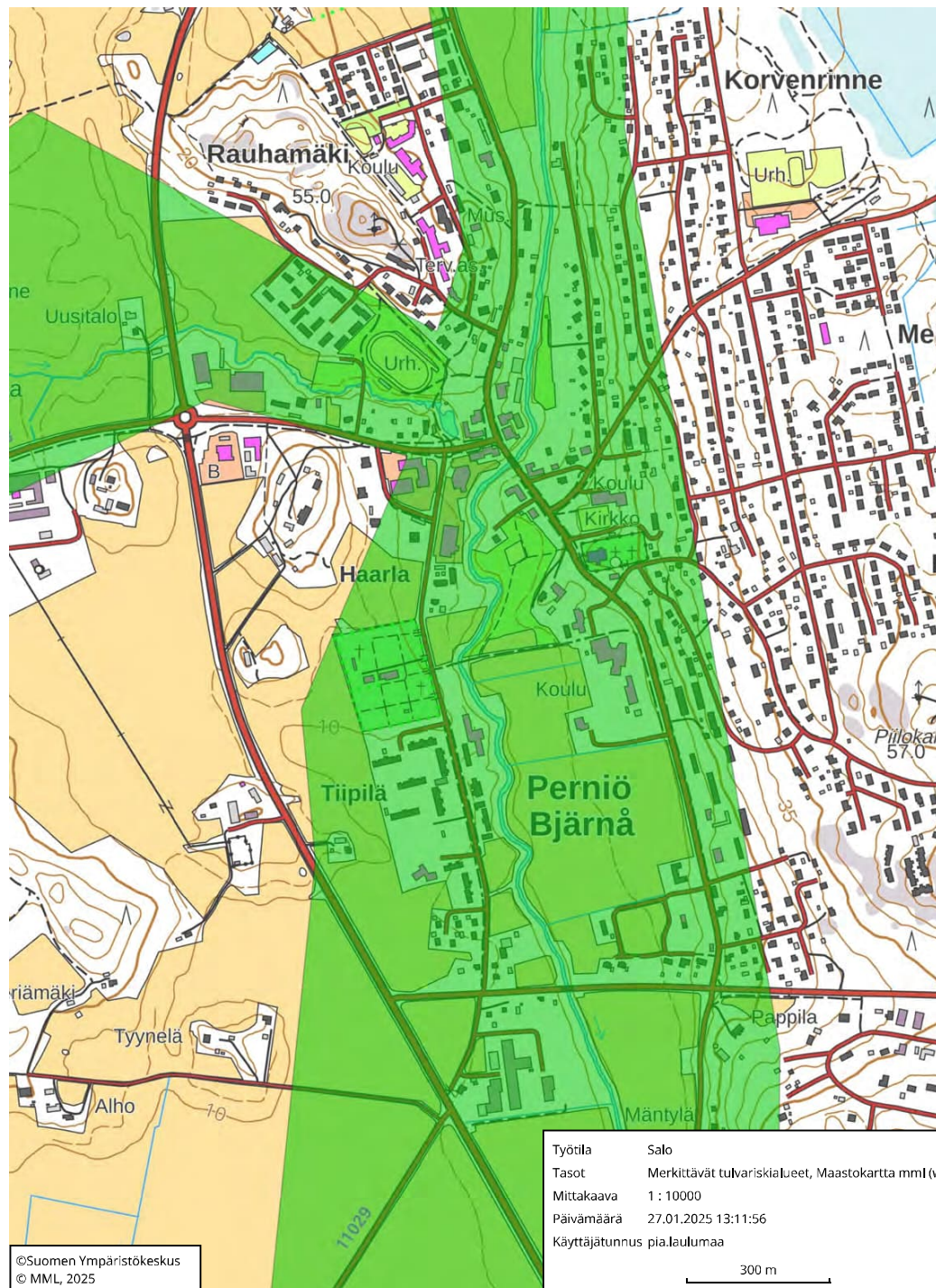

©Turun sanomat

 Muu tulvariskialue

Lähde: YLE uutinen: Perniön tulva aiheutti mittavat vahingot

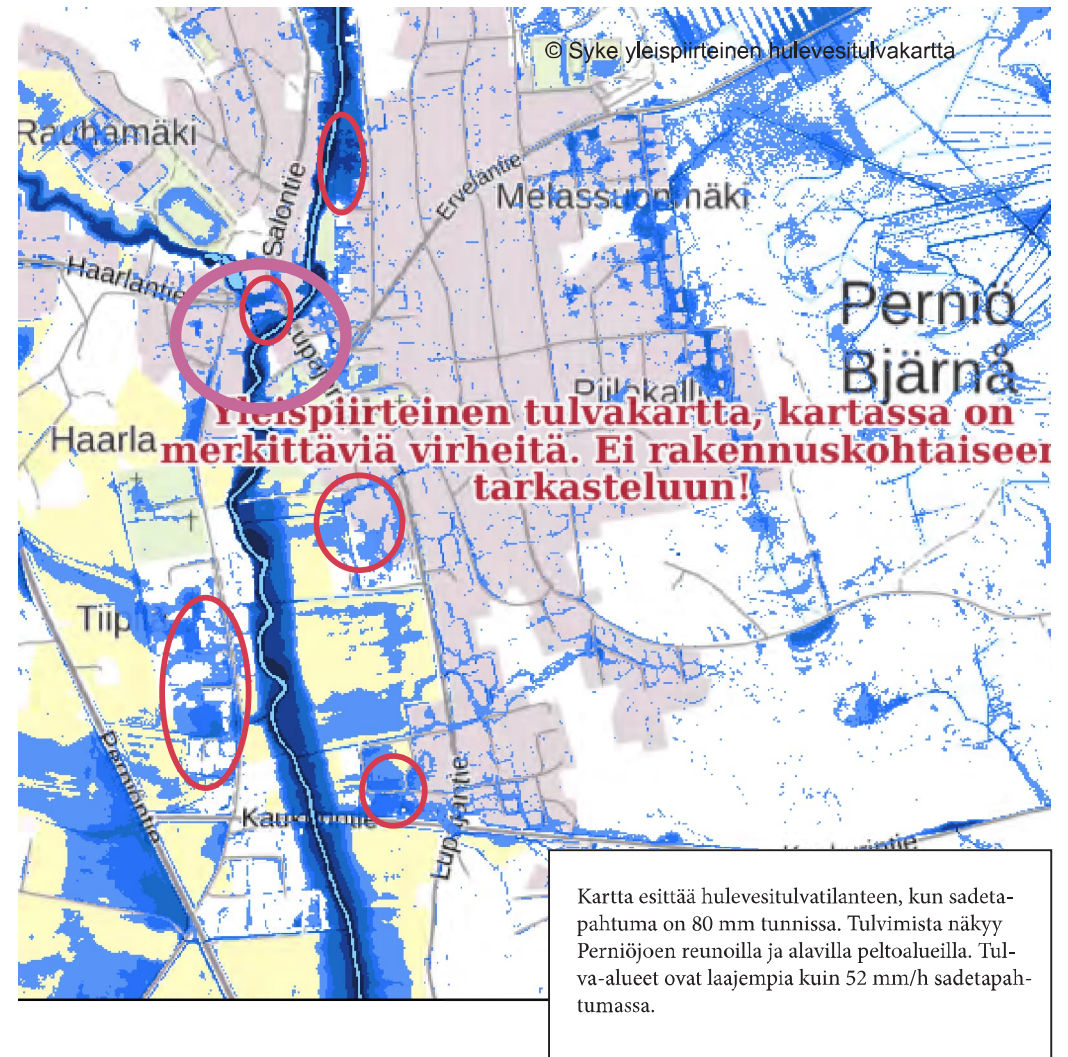
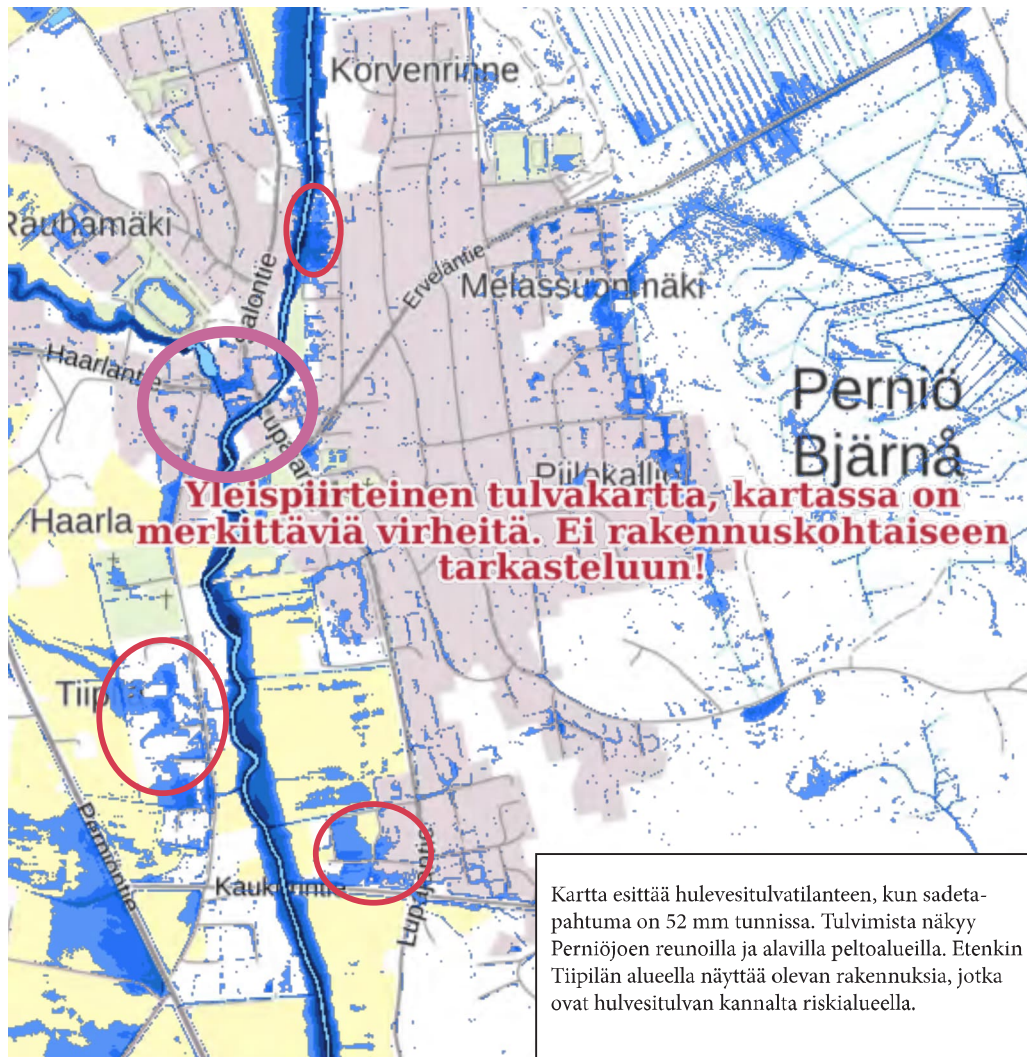
YLE uutinen: Tulvatasanteet laittavat pian Salon Perniöjoen tulvahuiput kuriin

8.1 Syken yleispiirteinen hulevesitulvakartta

 Tulvimisen kannalta riskialtiita rakennuksia

 Pahin tulva-alue v. 2010 tulvatapahtuman aikaan

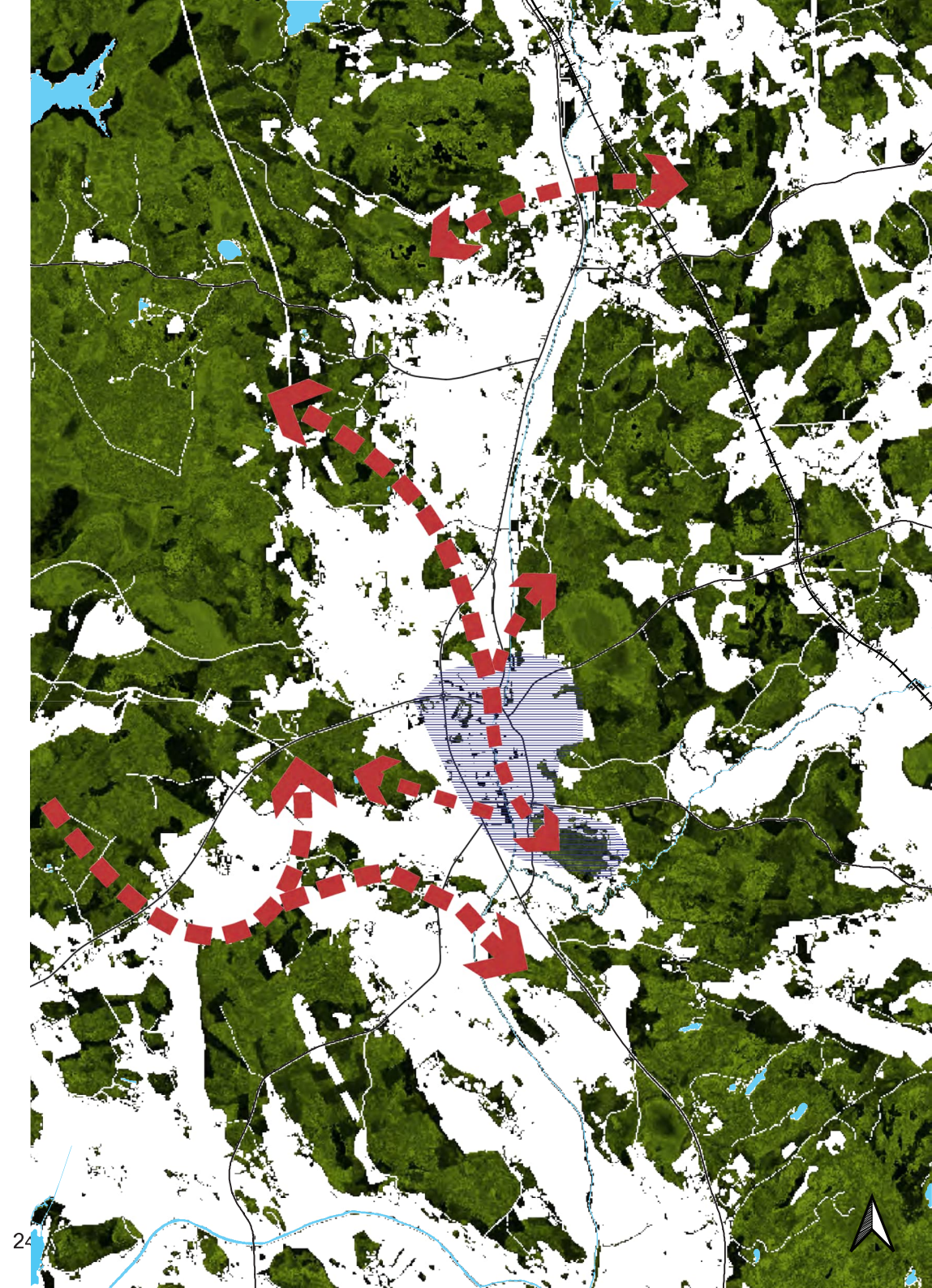

9. Ekologiset yhteydet

Kartassa on tarkasteltu puustoisia ekologisia käytäviä ja miten ne ovat yhdistyneet Perniön alueella. Jokilaakson pohjukka jakaa itäisen ja läntisen puustoisin alueen kahteen erilliseen osaan, sillä laakson pohjukka on lähes kokonaan pelloksi raivattua puutonta maatalousaluetta. Perniön keskusta ja jokivarren puistoalue sijaitsee laakson pohjalla kohdassa, jossa on mahdollista rakentaa ja vahvistaa puustoista yhteyttä itäisen ja läntisen metsäalueen välillä. Puustoisien ekologisten yhteyksien huomioiminen tulee ottaa huomioon osana rantapuiston suunnitelmaa. Kytkeytyneet puustoiset ympäristöt mahdollistavat lajien liikkumisen elinympäristöjen välillä.

©Luonnonvarakeskus 2023
©Maanmittauslaitos

10. Viheralueiden nykytila ja maisema-analyysi

Pernön rantojen viheralueet voidaan nähdä erityyppisinä viheralue kokonaisuuksina, jotka ovat luonteeltaan hieman erilaisia. Pohjoisessa sijaitsee erillisenä kokonaisuutenaan urheilupuiston ja pesälammin alue sekä vastarannalla kapea pohjoinen rantapuisto. Keskustan eteläpuolella sijaitsee vanhan kirkon läheisyyteen sijoittuva puistokokonaisuus, jonka pappilan puoleiselle osalle on annettu asemakaavassa nimi Pyhän Laurin puisto. Tässä työssä Pyhän Laurin puisto käsittää koko kirkon puoleisen puiston osan. Pyhän Laurin puisto on keskeisin yhtenäinen jokirantaan sijoittuva puistoalue, jossa on mm. leikkipuisto. Pyhän Laurin puiston eteläpuolelle jää rantapuiston uusi, osin nykytilassaan määrittämätön puiston osa, jota kutsutaan tässä selvityksessä Uudeksi rantapuistiksi. Uuden rantapuiston länsirannalle jää puolestaan hajanaisten ja toisiinsa löyhästi kytkeytyvien puistotilojen mosaiikkimainen kokonaisuus, jota ei oikeastaan voi kutsua yhtenäiseksi puistoalueeksi.

Tässä kappaleessa on tarkasteltu puiston eri osien näkymiä, ominaisuuksia ja tilallista rakennetta nykytilassa.

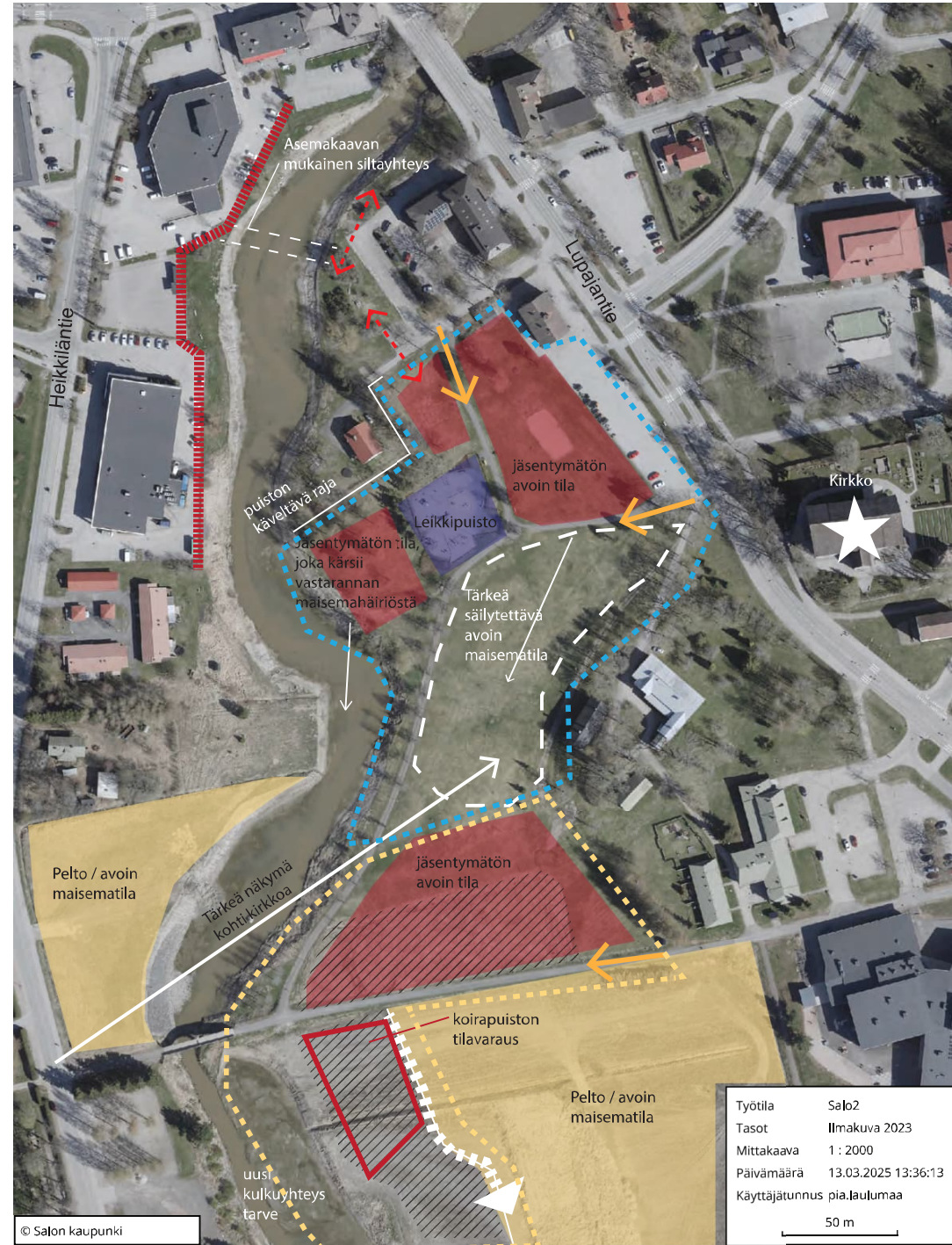
10.1 Pyhän Laurin puisto

Pyhän Laurin puistoon saavutaan kirkon vierestä. Kulku puistoon tapahtuu parkkipaikan kulmasta. Vierestä lähtee myös kulku vanhan pappilan alueelle. Tällä hetkellä pappilan tontille vievän tien vieressä on puukujanne, jossa kasvaa jo ikääntyneitä suuria puita. Käynti pappilan tontille on viehättävämpi kuin puiston sisäänkäynti, jossa tilankäyttö on osin jäsentymätöntä avointa tilaa (kuva 2). Puiston sisäänkäyntiä tulisi kehittää tilallisesti paremmin jäsentyväksi. Toinen sisääntulo puistoon tapahtuu vanhan kunnantalon suunnasta Kuntalantieltä. Kuntalantien suunnan sisäänkäynti on piilotettu pääkaadun suunnasta, eikä se vaikuta nykyisellään näkyvältä pää asialliselta sisäänkäynniltä.

Kuva 2. Parkkipaikan sisäänkäynti ja leikkipuisto

- Kirkon välittömään läheisyyteen sijoittuva puiston osa, josta on näkymiä kohti kirkkoa ja pappilaa useista suunnista. Puisto on osa kirkon ja pappilan tilajatkumoa.
- Rantapuiston uusi osa, joka sijoittuu pappilan läheisyyteen, mutta jää etäälle kirkon vaikutuspiiristä.
- Pelto / avoin maisematila
- Jäsentymätön avoin tila
- Maisemahäiriö, peitettävä / korjattava näkymä
- Kehitettävä saapumisreitti
- Puiston hoitoluokka muuttuu siten, että alue tulee eheäksi osaksi rantapuistoa
- Puistoyhteyden katkos
- Tärkeä näkymä
- Uusi kulkuyhteystarve

Työtila	Salo2
Tasot	Ilmakuva 2023
Mittakaava	1 : 2000
Päivämäärä	13.03.2025 13:36:13
Käyttäjätunnus	pia.laulumaa

Pyhän Laurin puistossa kulkutien ja pappilan välissä on avoin maisematila, josta aukeaa kau- niita näkymiä kohti pappilan rakennuksia. Pappila kohoaa pienelle mälikummulle muun puisto- alueen yläpuolelle. Pappilan ja nykyisen puistotien alueella tulisi säilyttää nykyinen avoin maisematila ja pitkät näkymälinjat, tehden korkeintaan pieniä muutoksia maisemaan (kuva 3). Tarvittaessa yksittäispuilla voi täydentää nyt avointa maisemaa.

Pyhän Laurin puistossa oleva leikkipaikka on käyttöikänsä päässä. Leikkipaikka on nykyisel- lään hieman liian suurikokoinen aukea tila ja aidat eivät vastaa nykyisiä vaatimuksia. Leikkipuisto suunnitellaan kokonaan uudestaan. Leikkipai- kan vierestä aukeaa näkymä joen vastarannalle. Vastarannalla sijaitsee K-supermarketin takapiha, joka laskee näkymän laatua merkittävästi. Super- marketin aiheuttama maisemahäiriö laskee nä- kymän laatua kauttaaltaan Pyhän Laurin puiston rannassa. Leikkipaikan vierestä avautuu kuitenkin kaunis näkymä kohti puusiltaa ja eteläistä jokivart- ta (kuva 4).

Perniön seurakuntatalon edessä sijaitsee vuok- rapeltoalue, jossa viljelytoiminta on päättynyt. Peltoalue on tärkeä osa hautuumaan suunnasta avautuvaa kaukonäkymää (kuva 5), jossa Pyhän Laurin kirkko näkyy horisontissa. Toisaalta seu- rakuntatalon edustalla pappila ja kirkko jäävät jo hieman etäämmälle ja maisema on modernin rakentamisen osin muovaamaa (kuva 6).

Kuva 3. Avoin maisematila pappilan edessä

Kuva 5. Pyhän Laurin kirkko kaukonäkymässä hautuumaan suunnasta

Kuva 4. Näkymä kohti puusiltaa leikkipuiston läheltä

Kuva 6. Uusi puistoksi muuttuva alue seurakunta- talon edustalla

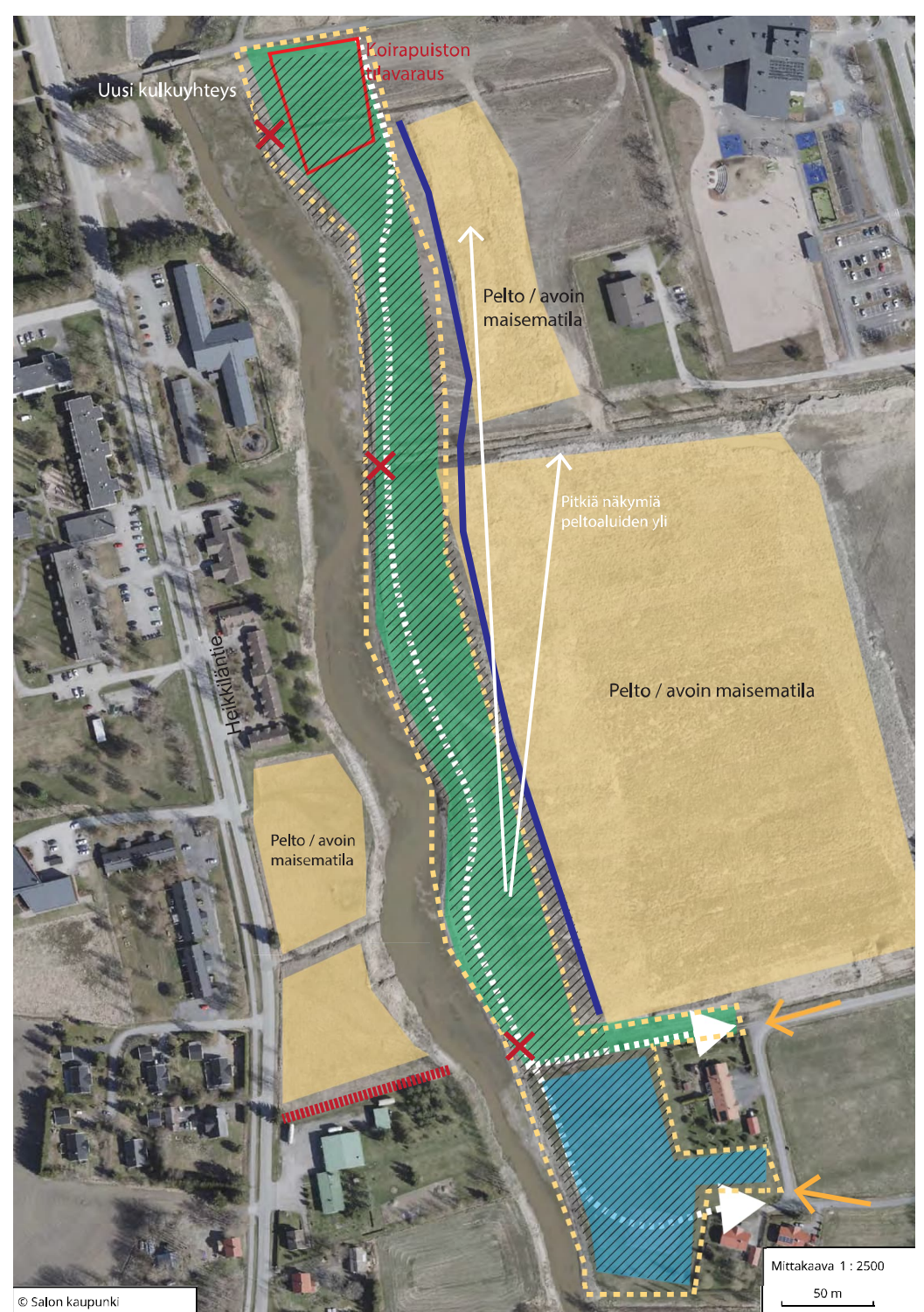
10.2 Uusi rantapuisto

Uuden rantapuiston alue on pitkä Perniöjokivarteen sijoittuva joen rantaviivan suuntainen puistokaistale. Puiston leveys on 50-55 m kohdalta, jossa puiston raja seuraa pellon reunaa. Eteläpäädyssä oleva puiston osa rajautuu yksityisiin pientalojen pihoihin (kuva 7). Puiston hoitoluokka tarkastellaan uudestaan koko pellon alueella, siten, että kokonaisuus muodostaa yhtenäisen puistoalueen pohjoiseen jäävän Pyhän Laurin puiston kanssa.

Kuva 7. Pientaloihin rajautuva puiston osa

- Pientalojen vaikutuspiirissä oleva puiston osa. Rajauksia viereisiin tontteihin tulee pohtia huolella.
- Maatalousmaan vaikutuspiirissä oleva puiston osa. Luonnonmukaisen ja hoidetun ympäristön tasapainoa tulee pohtia huolella.
- Rantapuiston uusi suunniteltava osa
- Pelto / avoin maisematila
- Maisemahäiriö, peitettävä / korjattava näkymä
- Kehitettävä saapumisreitti
- Puiston hoitoluokka muuttuu siten, että alue tulee eheäksi osaksi rantapuistoa
- Uusi reuna- ja pellon peruskuivatuksen suunnittelutarve
- Pellon valtaojien purkupisteet. Hulevesien hallinnan suunnittelutarve
- Tärkeä näkymä
- Uusi kulkuyhteystarve

Jokivarren rantaviivassa näkyy tulvasuojeluhankkeen myötä tehdyt rantaviivan muutokset. Rantaviivan muuttuminen on muuttanut peltojen peruskuivatukseen liittyvien putkien toimintaa. Rannan puoleisella osalla ei ole kunnollista kuivatusojaa. Laskuojien kohdalla on pahoja eroosiovaurioita (kuva 8). Eroosiokierteen lopettamiseksi peltojen ojitusta ja kuivatus tulee suunnitella uudestaan.

Jokivarressa Uuden rantapuiston alueella avautuvat näkymät peltojen yli ovat pitkiä (kuva 9) ja maasto on hyvin tasaista, loivasti rantaa kohti viettävää savimaata. Rantapenkan vierustaa pitkin tarvitaan uusi kuljettava kävelyreitti (kuva 10). Rantaan on istutettu jo tulvasuojeluhankkeen yhteydessä uutta puustoista kasvillisuutta. Rannassa kulkee mm. pitkä hopeasalava rivi. Uudessa rantapuistossa tuleekin pohtia huolella, miten peltomaiseman ja puiston välinen maisema hoidetaan tasapainoisella tavalla ottaen huomioon hoidetun ja puolivillin niittymäisen maiseman vuorottelu. Rantaviivaan sovitetaan koko matkalta uusi kulkuyhteys.

Uuden rantapuiston rakennuksiin rajautuva pääty on nykyisellään muuta aluetta hoidetumpi puistomaisempi alue. Tavoitteena on säilyttää osin tämä puistomainen alue nykyisenkaltaisena asutuksen viereen visuaalisesti sopivana puistotilana (kuva 11).

Kuva 8. Valtaojien eroosiovaurioita

Kuva 10. Hopeasalavarivin viereen tarvitaan uusi kulkureitti

Kuva 9. Pitkät näkymät peltoaukeiden yli

Kuva 11. Asuinalueeseen rajautuva puistomainen osa

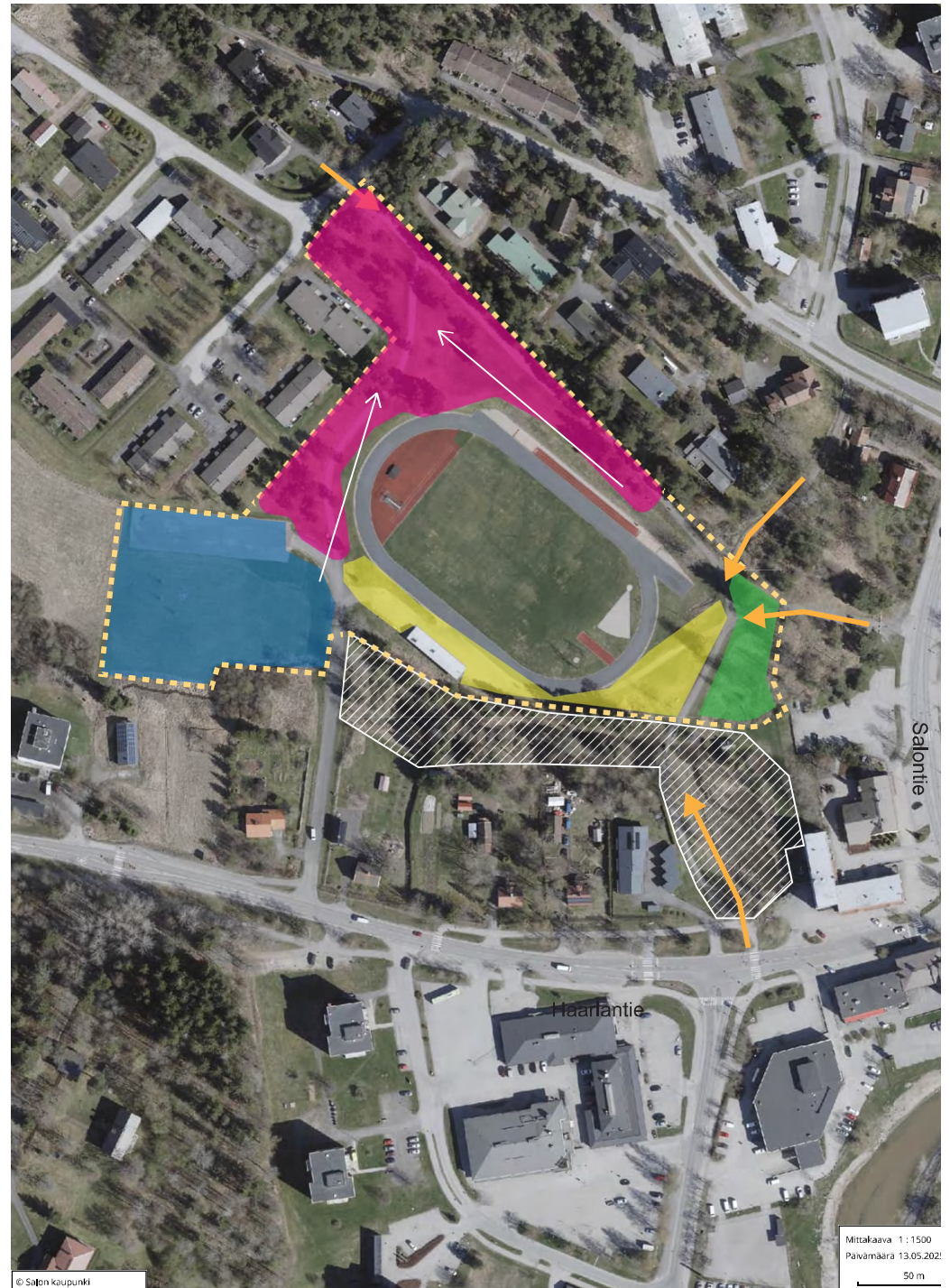
10.3 Urheilupuisto

Urheilupuiston alueeseen kuuluu yleisurheilukenttä ja sen länsipuolella oleva pysäköintialue. Urheilupuiston alue rajautuu pohjoisessa rivitaloalueeseen. Urheilupuiston pohjoisella alueella on arvokasta ja iäkästä kasvillisuutta, enimmäkseen mäntyjä, jotka antavat paikalle erityislaatuista luonteen ja tunnelman. Puisto onkin yhdistelmä urheilutoimintoja puistomaisen kaunistamiseksi (kuva 12). Puiston arvokasta puustoista kasvillisuutta tulee säilyttää ja kehittää nykyisen kaltaisena.

Kuva 12. Arvokasta puustoa

- Pysäköintialue. Tarkastellaan varjostavan kasvillisuuden lisäämistä.
- Suunnittelualan suurpiirteinen raja
- Arvokasta vakiintunutta puustoista puistokasvillisuutta, joka antaa paikalle omalaatuisen tunnelman. Kehitetään aluetta nykyisen kaltaisena.
- Kehitettävä saapumisreitti
- Pesälammin vesistöalueen kunnostus ja hoito suunnitellaan erillisenä työnä patohankkeen jälkeen.
- Metsittynyt puolivilli alue, kehitetään kaupunkimetsänä.
- Tarkastellaan mahdollisuuksia jäsentää kulkua paremmin esim. tilaa rajaavien pensasistutusten avulla.
- ↘ Tärkeä näkymä

Urheilupuiston eteläisellä reunalla on huoltorakenus, jonka poikki kulkee osin jäsentymätön kävelyreitti (kuva 14). Eteläreunan reittiä tulee kehittää paremmin jäsentyväksi esim. rajaamalla kävelyreitti pensasistutuksin ja tasaamalla tien leveys yhtenäisesti kivituhkapinnoitteella.

Urheilupuiston alueelle saavutaan keskustan suunnasta Pesälammien vesistöalueen yli puista siltaa pitkin (kuva 15). Puinen silta on vanha ja huonokuntoinen ja se tulee uusia uudella puurakenteisella sillalla. Pesälammien kunnossuunnitelma tulee toteuttaa erillisenä työnä patohankkeen valmistumisen jälkeen. Pesälampi on kärsinyt tulvaonnettomuuden seurauksena ja sen visuaalinen ilme on muuttunut kirkasvetisestä lamasta rehevöityneeksi ja lähes umpeen kasvaneeksi kosteikoksi (kuva 16).

Kuva 13. Arvokasta männikköä urheilupuiston reunalla

Kuva 15. Pesälammien huonokuntoinen silta

Kuva 14. Jäsentymätön kävelyreitti urheiluradan vieressä

Kuva 16. Umppeen kasvanut Pesälammien vesistö

10.3 Pohjoinen rantapuisto

Pohjoinen rantapuisto on tunnelmaltaan miellyttävä puisto-osa, joka jää idässä olevan pientaloalueen ja Perniöjoen väliin. Asuintonteilla on runsaasti suurikokoista puustoa, joka tekee puistoalueesta vehreän oloisen (Kuva 17).

Joen länsipuolella olevat kiinteistöt takapihoineen ja varastorakennuksineen laskevat näkymän laatu puiston puolella (Kuva 18). Pohjoisessa oleva joen länsirannan puistokaistale jää puolestaan hyvin kapeaksi. Kapea puistokaistale soveltuu kehitettäväksi lähinnä suojavihervyöhykkeenä (kuva 19). Puistoalueelle ei mene nykyisin kuljettavaa kävelytiä, eikä puistoon ole olemassa sisäänkäyntiä yleisiltä alueilta keskustan puolelta. Uusi sisäänkäynti voisi kulkea esim. kierrätyskeskuksen/nuorisotalon tontin kautta (kuva 20).

Rantapuiston uusi suunniteltava osa

Puistomainen miellyttävä viheralue, josta kuitenkin puuttuu puiston sisäiset kulkureitit

Pumppaamon läheisyyteen sijoittuva puistokaistale, johon ei muodostu merkityksellistä kulkureittiä alueelle tai sen läpi

Maisemahäiriö, peitettävä / korjattava näkymä

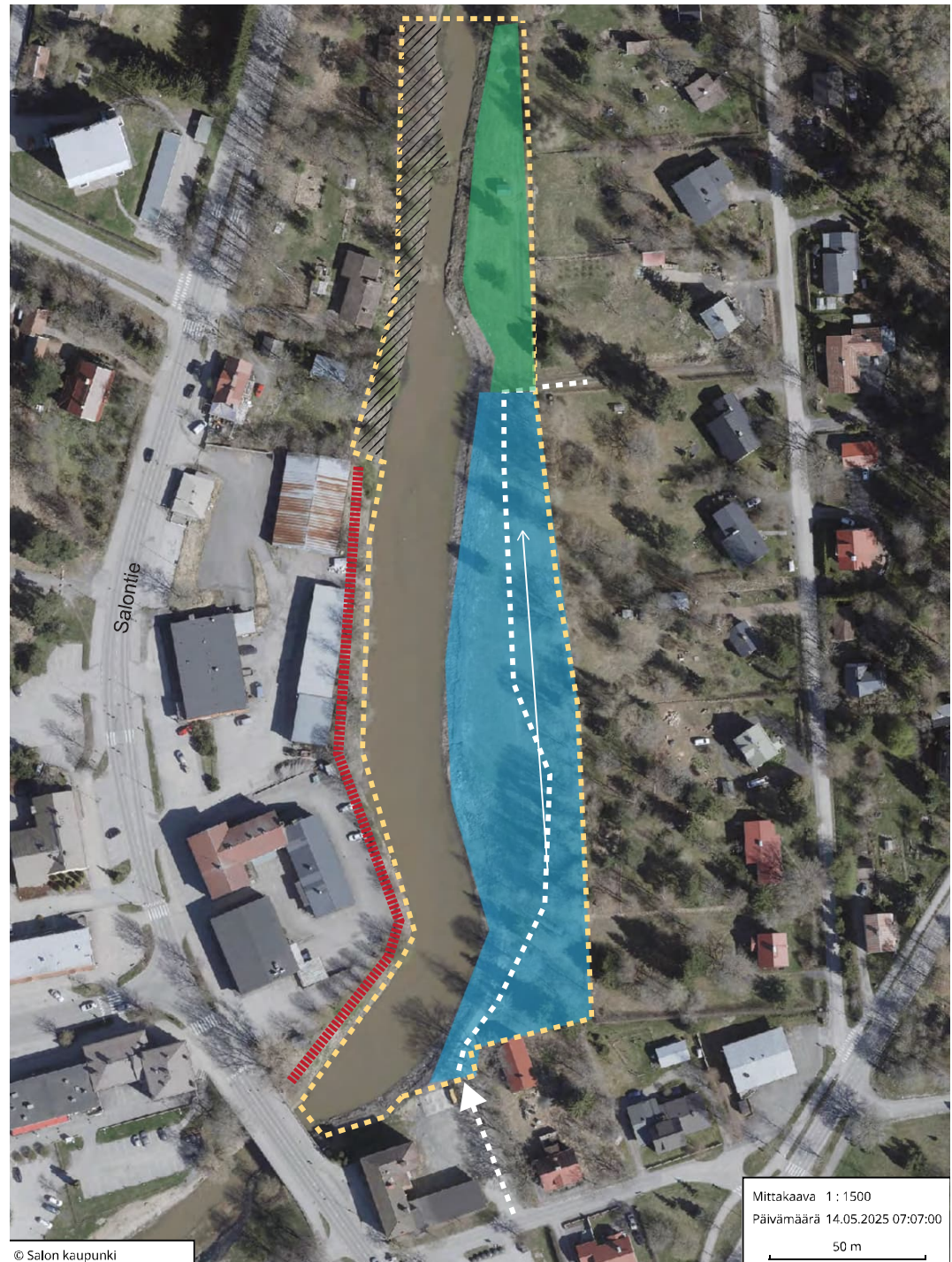
Alueen muoto ja kapeus vaikeuttaa alueen kehittämistä puistona. Soveltuu kehitettäväksi suojaviheralueena.

Tärkeä näkymä

Uusi yhteystarve

Kuva 17. Vehreää pientalojen pihaan rajautuvaa rantapuistoa

Kuva 18. Kiinteistöjen takapihat vastarannalla laskevat näkymän laatua

Kuva 19. Ranta kaventuu suojavihervyöhykkeeksi

Kuva 20. Mahdollinen uusi sisäänkäynti

10.4 Läntinen puistomosaiikki

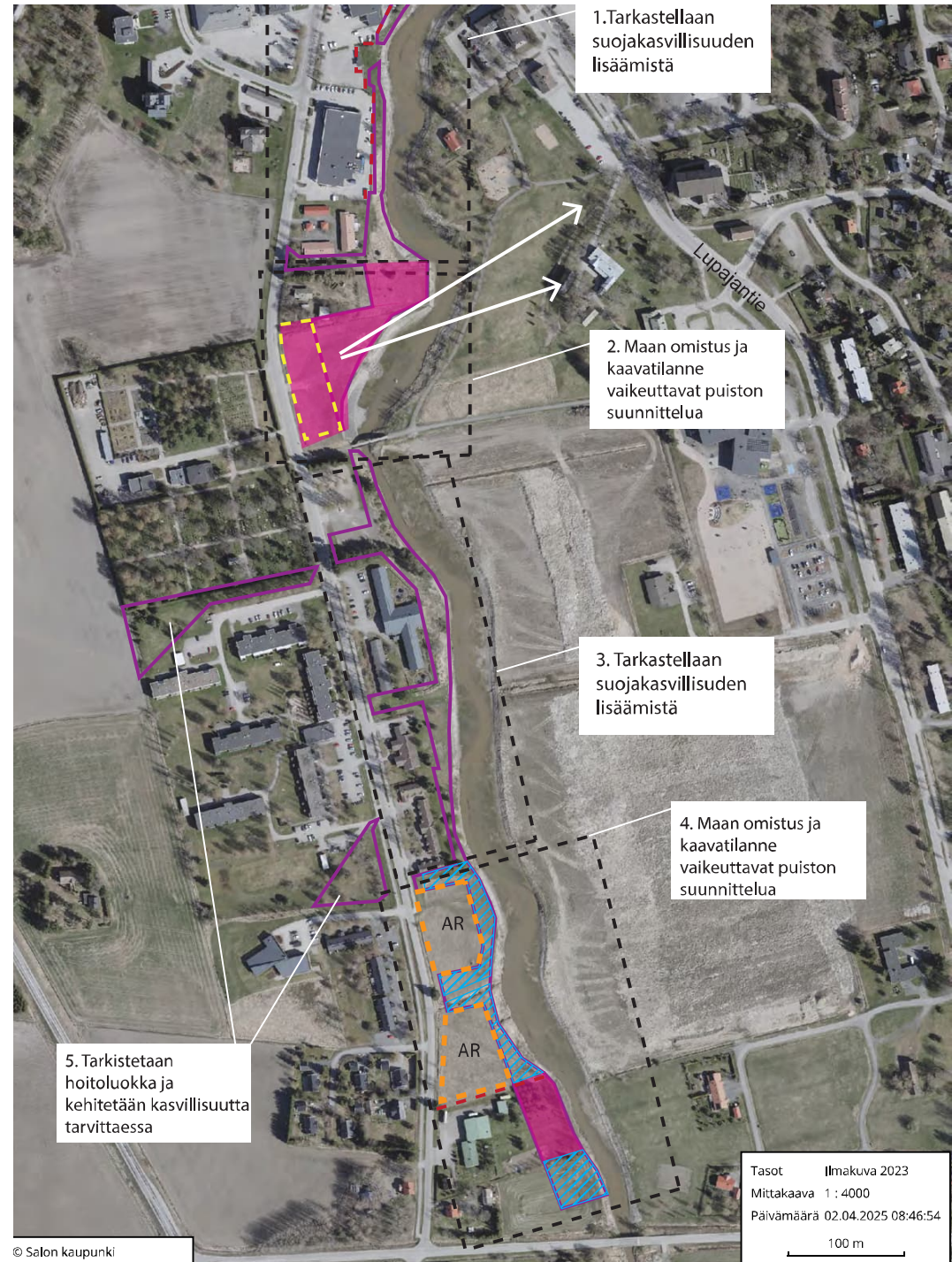
Läntinen puistomosaiikki koostuu repaleisista viheralueen palasista, jotka ovat paikoin hyvin kapeita. Sinällään puisto ja viheralueeksi kaavoitettu ala muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden, mutta kokonaisuutta rikkovat peltokäyttöön vuokratut alat sekä paikoin yksityinen maanomistus puistoalueella. Yksityisen maanomistuksen vuoksi on vaikea tehdä pitkälle kantavaa puistosuunnitelmaa, sillä yksityinen maanomistus vaikeuttaa esim. reittien linjaamista rantaviivaa pitkin. Maa-ala on myös muuttunut rantaviivan muokkauksen seurauksena, jonka seurauksena puisto on paikoin kaventunut olemattomiin.

Alueella 1. puisto on niin kapeaa, ettei aluetta voida kehittää muutoin kuin lisäämällä kasvillisuutta näkösuojaksi. Etenkin marketin kohdalla maisemähäiriö laskee näkymän laatua Pyhän Laurin puiston puolella joen vastarannalla. Alueelle ei muodostu mielekkäitä kulkureittejä tai oleskelutiloja.

Alueella 2. on suurempi yhtenäinen puistoalue, josta on merkittävä näkymä kohti Pyhän Laurin kirkkoa. Alue muodostaa merkittävän kehitettävän puistoalueen, joka voisi toimia viereisen hautuumaan tilallisena jatkeena. Nykytilassaan alueen kehittämistä vaikeuttaa yksityinen maanomistus. Alueella on myös toteutumaton pysäköintialue. Pysäköintiä alueella on nykyisellään riittävästi, minkä vuoksi myös toteutumaton pysäköintialuetta olisi mahdollisuus kehittää viheralueena.

Alue 3. on kaupungin omistamaa puistoksi kaavoitettua aluetta (kuva 21). Puistoalue on kuitenkin hyvin kapea, eikä alueen kautta muodostu mie-

- ulkopuoliselle vuokrattu maa (peltokäytössä)
- Yksityinen maa
- Rakentumaton rakennus
- Puistoksi kaavoitettu alue
- Toteutumaton pysäköintialue, jota voidaan suunnitella viheralueena
- Maisemähäiriö, joka laskee puistonäkymän laatua
- Tärkeä näkymä

lekästä pitkää rannan suuntaista kulkuyhteyttä. Aluetta voidaankin kehittää lähinnä rantaa suojaavan kasvillisuuden näkökulmasta pyrkimällä säilyttämään miellyttävä näkymä vastarannan suunnalta.

Alueella 4. puistoksi kaavoitettu alue on myös kapeaa, ottaen huomioon, että asemakaavan mukaan rantaan on kaavoitettu kaksi rivitaloa. Talot ovat olleet pitkään toteutumattomia. Alueella on myös yksityistä maanomistusta ja nykyisellään koko alueen ala rivitalotontteineen on vuokrattu peltokäyttöön. Maankäytön tilanne, vanha asemakaava, maan vuokraus ulkopuoliselle ja yksityinen maanomistus vaikeuttavat puistoalueen suunnittelua. Alueesta ei muodostu eheää suunniteltavaa kokonaisuutta, eikä alueen läpi saa muodostettua mielekkäitä reittejä. Alueella 4. on myös maise-mahäiriökohta, jossa maataloustoimintaan liittyvät ulkorakennelmat laskevat näkymän laatua vastarannan puistoalueen puolella.

Alue 5. koostuu kahdesta ranta-alueesta erillään olevasta viheralueen palasesta. Palat ovat pieniä, enemmän suojaviheralueeksi tai taloyhtiön asukkaita palvelevaksi ulkotilaksi sopivia alueita kuin julkisia viheralueita. Suunnittelu rajoittuu hoitoluokkien tarkasteluun ja mahdollisesti kasvillisuuden kehittämiseen. Puistomosaiikin kolmion mallinen osa soveltuu hyvin esim. metsitettäväksi ja kehitettäväksi kaupunkimetsäalueena. Alue on liian etäällä kerrostaloista ollakseen piha-alueita ja toisaalta liian erillinen ja pieni ollakseen oikea puisto. Kuvassa 22 on ilmeisesti vanha pelikenttä, josta on enää jäljellä verkkoa kannattelevat teräspidikkeet.

Kuva 21. Alue 3 näkyy vastarannalla. Alue on kaupungin hoitamaa puistoaluetta, jossa ei kuitenkaan ole julkiselle puistolle sopivia sisäisiä kulkureittejä.

Kuva 22. Alueella 5. on kerrostalojen pihan läheisyyteen sijoittuvia alueita, jotka eivät sovellu luontevasti julkiseksi puistoksi.

11.0 Rantaeroosion torjunta ja hallinta

Perniön ranta-alueella jokipenkereet ovat savea. Penkereet on paikoin leikattu jyrkkään kulmaan tulvasuojeluhankkeen yhteydessä, jossa jokiuoma levennettiin kaksitasouomaksi. Jyrkät savipenkat ovat alttiita eroosiolle ja sortumille jos penkan kantavuus pettää. Paikoin pengerrystä on suojattu eroosiolta kiviheitokkeella. Kiviheitokkeen runsas käyttö kuitenkin tuhoaa rannan luontaiset habitaatit, eikä se monimuotoisuuden kannalta tarjoa elinympäristöjä samalla tavalla kuin kasvulinen ranta. Myöskään ravinteiden pidättymistä ei tapahdu heitokepiteisillä rannoilla samalla tavalla kuin puuvartisista kasveja kasvavalla rantapenkerellä. Eroosio-ongelmaa näkyy myös nykyisissä valtaojissa, joissa vesi on kovertanut ojan pohjat tarpeettoman syväälle.

Savipenkereen reuna-alueelle tulisi pyrkiä saamaan luonnonmukainen kasvipeite niiltä osin kuin rantaa ei ole peitetty kiviheitokkeella. Tulvatasanteille kannattaa kylvää esim. nurminiittyseosta kasvipeitteisyyden edistämiseksi (Kaksitasouomat parantavat peltojen tulvasuojelua ympäristöystävällisesti, 2025). Jokirannan ja ojien vierustojen annetaan kasvaa rantaniityksi ja nurmea leikataan pääsääntöisesti vain teiden läheisyydessä. Rantaviivaan ja sen läheisyyteen suositellaan istutettavaksi tervaleppää. Tervaleppä viihtyy hyvin vesirajassa ja koska se kasvattaa juuret suoraan alaspäin se stabiloi hyvin maaperää. Muita hyviä kasveja ovat salix ryhmän kasvit (mm. pajut), sillä ne kasvavat nopeasti ja ovat usein suurikokoisia puita kevytrakenteisempia. Pajukot kasvavat rantaan luontaisesti ajan myötä niiltä osin kun puuvartisista kasveja ei raivata pois (Rantaeroosio ja sen torjunta, 2022). Tulvahalinnan vuoksi puuvar-

tisia tulee kuitenkin poistaa jokiuoman alaosista.

Uuden rantapuiston alueelle tehdään oma hoitosuunnitelma. Suunnitelman tehdään, sillä tulvasuojelun näkökulmasta ranta halutaan pitää avoimena siten, että puuvartisista poistetaan rannan ja jokiuoman pohjan alueelta. Puiden kaatuminen jokiuomaan voi myös aiheuttaa tulvariskin. Puuton ja puuvartisista kasveista vapaa jyrkkä rantapenger muodostaa puolestaan eroosioriskin. Puuvartisten kasvein peittynyt ranta sitoo ravinnepäästöjä ja on siten vesiensuojelun näkökulmasta tärkeä tavoitetilä. Jokivarren rantatiheiköt ovat myös tärkeintä habitaatteja rantalajistolle. Maisemanhoitosuunnitelmalla pyritään tasapainoiseen kokonaisuuteen, jossa puuvartisten kasvien kehittyminen tietyille alueille sallitaan, kun muu osa rannasta pidetään hoitotoimilla avoimena. Uuden rantapuiston maisemallinen tavoitetilä on rantaviiva, josta tervaleppä ja hopeasalavarivien välillä avautuu vuoroin avoimia näkymiä joelle ja vuoroin näkymätälä on pajukoiden peittämä (kuva 23).

Kuva 23: Uuden rantapuiston maisemanhoidollinen tavoitetilä, jossa avoin maisema ja rantatiheikkö vaihtelevat.

12.0 Sisäänkäyntien kehittäminen

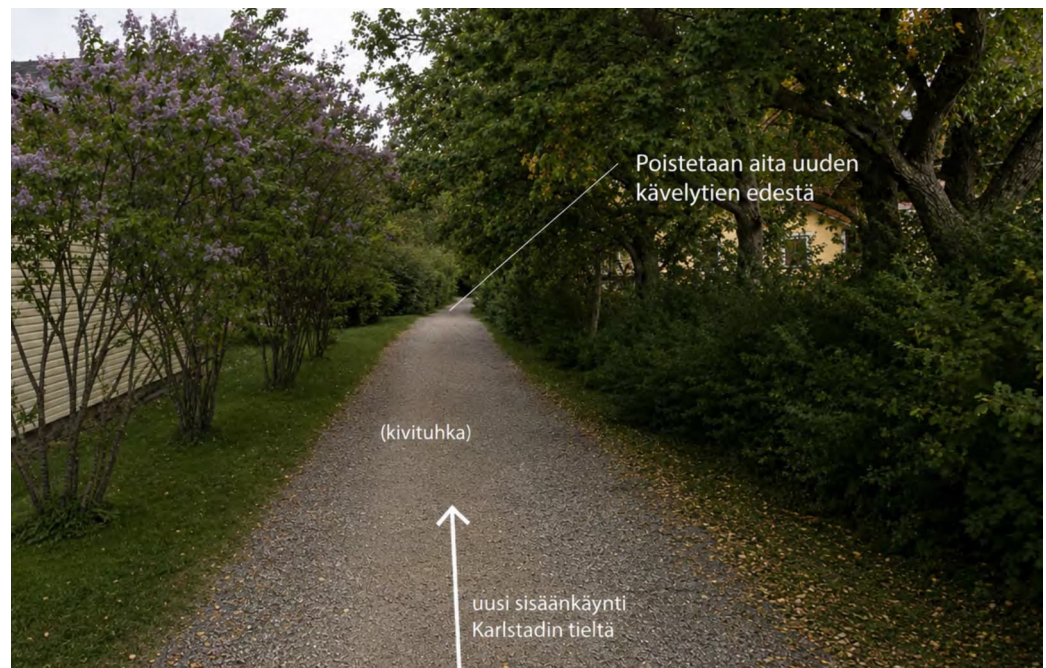
Nykyisten puistojen sisäänkäynneissä on useita ongelmia. Pyhän Laurin kirkon suunnasta tuleva sisäänkäynti alkaa nykyisellään parkkipaikan kulmalta. Sisäänkäyntiä tulisi kehittää siten, että puistoon pääsee luontevaa reittiä suoraan kävelykadulta. Kulku kävelykadulta helpottaa jalankulkuväylien kunnossapitoa ja tekee reitistä visuaalisesti jäsenneilymmän sekä myös turvallisemman (kuva 24).

Toinen sisäänkäynnin haastava paikka on nuorisotalon pohjoispuolelle jäävällä puistokaistaleella, josta yleinen sisäänkäynti ja puiston sisäinen reitistö puuttuu kokonaan. Mikäli pohjoisen rantapuiston reitistöä kehitetään, tulee puistoon järjestää myös luonteva sisäänkäynti. Yksi vaihtoehto on järjestää sisäänkäynti nykyisen nuorisotalon tontin kulmalta (kuva 25).

Kuva 24, ehdotus uudesta sisäänkäynnistä kadulta kohti puistoa

Kuva 25, ehdotus uudesta sisäänkäynnistä Karlstadin kadulta kohti puistoa

13.0 Vanhat suunnitelmat

Kalusteet:

PENKKI: Lappset Scandinavia NF2351M MÄÄRÄ: 3k
VÄRI: puuosat ruskea, metalliosat musta

ROSKA-ASTIA: City-Roskis 60L MÄÄRÄ: 2k
VÄRI: vihreä, RAL6005

välineet:

KEINU: Puuhamies 000039
KIIPPEYL+LIUKU: Lappset Pöytälaakso 138062M W1 P3
LIUKU: Lappset Pöytälaakso 138015M W1 P3
KIIKKU: Kompan Jumbo M123P Sininen
KIIKKU: Kompan Moottoripyörä M130P Sininen
LEIKKIPIÖYTÄ: Kompan Paletti M626P Sininen

cordata	TiCo	16-18	5	
inus excelsior	FrEx	16-18	1	
is glabra	UIGI	16-18	6	
is laevis	Ulla	16-18	2	
is glabra	UIGI	16-18	6	

idolus x lemoinei	PhLe	0,8m	105
aea japonica 'Frobelii'	SpF	0,8m	175
aea chamaedryfolia	SpCh	1,0m	75

ist.et.

olemassa oleva frisbeegolf-kori

LIITTEET

LIITE 1 Perniön rantapuiston yleissuunnitelmaluonnos 1:1500

LIITE 2 Perniön rantapuiston yleissuunnitelmaa täydentävät liitteet 1-6

- Kalustesuunnitelma
- Talvikunnossapito
- Valaistussuunnitelma
- RAMS hoitoluokituokitukset
- Ranta-alueen hoitosuunnitelma
- Näkymäkuvia

Lähteet

Turun museokeskus, museon informaatioportaali. Osoitteessa: <https://mip.turku.fi/#!/kirjaudu>. Luettu 01/2025

Vanhat kartat, Osoitteessa: <https://vanhatkartat.fi/#13.24/60.20443/23.12203>. Luettu 01/2025

Museovirasto, Perniön kirkko ja pappila. Osoitteessa: https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1803. Luettu 01/2025

Varsinais-Suomen liitto & MA-arkkitehdit, Salon seudun maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. 2004.

Salon seudun maakuntakaavakartta, Varsinais Suomen liitto, 2008. Osoitteessa: <https://varsinais-suomi.fi/wp-content/uploads/2021/11/Salon-seudun-maakuntakaavakartta.pdf>. Luettu 03/2025

YM & SYKE. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Osoitteessa: https://www.ympanisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_2%20Varsinais-Suomi_FI%20SVE.pdf

YLE uutinen: Perniön tulva aiheutti mittavat vahingot. Osoitteessa: <https://yle.fi/a/3-5567966>. Luettu 01/2025

YLE uutinen: Tulvasanteet laittavat pian Salon Perniöjoen tulvahuiput kuriin. Osoitteessa: <https://yle.fi/a/3-12520357>. Luettu 01/2025

Rautamäki & Westerlund, Perniön kirkonkylä: Taajamarakenteen kehitystä ja maiseman muutoksia 1980- luvulta 2010- luvulle. 2015.

Luonnonvarakeskus 2023 "Monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVM) kartta-aineisto 2021". Osoitteessa: <https://kartta.luke.fi/open-data/valinta.html>. Ladattu 02/2025

Maanmittauslaitos avoimet paikkatietoaineistot: maastotietokanta, rinnevarjoste, taustakartat. Osoitteessa: <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/tiedostopalvelu?lang=fi>. Ladattu 01/2025

Viistoilmakuvat: Salon kaupunki, mapspace 2023. Katsottu 03/2025

Reunaojien perkaus- tärkeä osa kuivatusjärjestelmän huoltoa, 2019, Helsingin yliopisto, ProAgria tietokortti.

Katariina Keto, Rantaeroosio ja sen torjunta, ELY opas 1/2022

Syke, yleispiirteinen hulvesitulvakartta. Osoitteessa: <https://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=aa63362413914688b20b29b98f14f456>

SYKE, Kaksitasouomat parantavat peltojen tulvasuojelua ympäristöystävällisesti, 2025. Osoitteessa: <http://hdl.handle.net/10138/594996>